

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:
egész évre 150.— L., félévre 85.— L.
Egyes szám ára 4.— L.
Külföldre egész évre 250.— L.

Laptulajdonos: Magyar Nép R. T.
Főszerkesztő: Gyallay Domokos.
Felelős szerkesztő és ügyv. igazgató:
dr. Szász Ferenc.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
CLUJ,
Strada Baron L. Pop 5. szám.
Megjelenik minden szombaton.

A magyar dal apostolai.

A magyar dalos nép. Annyi gyönyörű, ősrégi dallamu éneke van, hogy még más nemzetek fiait is megihletti. De a dalt ápolni és szeretni kell, mert máskülönben olyan, mint a gyomverte vetemény. Terem, de csak katángot és ördögszekeret, míg ha megművelik a földet, aranszemű kalászt és színes virágokat. A magyar dal művelésére most

rendezte meg a Romániai Dalos-szövetség ötödik továbbképző karnagy-tanfolyamát. A tanfolyamnak negyvenhat hallgatója volt, akik mindvégig a legnagyobb lelkesedéssel és szorgalommal hallgatták az előadásokat, hogy aztán ki-ki hazamenve falujába, tudása

legjavával ajándékozhatta meg népe fiait. A tanfolyamot vizsga követte, ahol a legszebb eredményeket mutatták fel. Az elméleti és gyakorlati részek előadói Tárca Bertalan, a Romániai Dalosszövetség főtitkára, Zsizsmann Rezső orgonaművész, Szeghő Ferenc temesvári országos karnagy, Domokos Pál Péter tanár, a csángó népdalok lelkes gyűjtője és Bachner kolozsvári karnagy voltak.

A karnagy továbbképző-tanfolyam legtöbb résztvevője a tanítók közül került ki. Nem lehet eléggé megdicsérni ezeket a lelkes embereket, akik nehéz tíz hónapon át tanítják a föld kisfiatit s a szünet idejében önkén-

tesen arra vállalkoznak, hogy magukat művelve, majd a téli estéken, dalárdáikon keresztül a népet és a nép dalait műveljék. Fontos ez a felismerés a falu életében. Talán mindennél fontosabb a kenyér után... Milyen megvigasztaló az a tudat, hogy fiaink és leányaink a hosszú téli estéken nem holmi léha szórakozással töltik majd estéiket, hanem a lelküket művelik... dalolnak!...

A tanfolyam július elsején kezdődött és harminc napig tartott. A bezáró alkalmával Inczedy-Joksmán Ödön, a Romániai Dalosszövetség elnöke szólt a résztvevőkhöz, akinek üdvözlő és buzdító szavait hálával köszönték meg a hallgatók. A

A karnagy-tanfolyam résztvevői és előadói.

tanfolyam, habár időben rövid volt, de tudásban annál többet adott a hallgatóinak. Amint már említettük, ezuttal ötödizben rendezte meg a Dalosszövetség továbbképző karnagy-tanfolyamát. Tekintettel a költségekre, csak nagyobb időközökben rendezhetnek tanfolyamot, holott milyen kívánatos volna, hogy minden évben új meg új nemzedéket képezzenek ki az apostoli munkára.

Mint követnivalót említjük meg, hogy a továbbképző tanfolyamon résztvett egy egyszerű, harisnyás székely gazda is, György Ákos Gyergyótekerőpatakról, s amint mondják, a legszebb eredményt mutatta fel.

Székely ifjak ima-éneke a Petőfi-ünnepen.

Képünk a fehéregyházi Petőfi-ünnepségeknek egyik meghatározó jelenetét ábrázolja. Székely ifjak térdén állva éneklék el imaszerű éneküket a költő és szabadsághős emlékének tiszteletére. Lapunk más helyén részletesebb tudósítást közlünk a kegyeletes ünnepségekről. Nagy örömmünkre szolgál, hogy azokból a falusi nép is őszinte lelkesedéssel vette ki részét.

A német harcias hangulat ellen.

A németek hódító terveit az angolok nemcsak hivatalos, de magánúton is akadályozni törekcsenek. A legnagyobb munkásságot ebben a tekintetben egy King Hall nevű nyugalmazott katonatiszt fejt ki, aki a levelek tizezreit küldi a német polgárok címére s váltig bizonyítgatja, hogy a háboru bukásba fogja sodorni Németországot. King Hall a telefont is fölhasználja a német-ellenes hangulat fokozására.

Erdélyi aratás.

Szentlászló (Kolozs megye) magyar közönsége a Gazdasági Egylet rendezésében gazdanapot tartott, amelynek kiemelkedő pontja volt az aratók felvonulása a művészi díszítésű búzakoszorúval. Szép képünket bizonyosan jóleső érzéssel szemléli minden olvasó, aki a tiszteletreméltó népi szokások ápolását helyesnek és üdvösnek tartja.

Magyar kötelesség az állampolgárság rendezése!

A „Magyar Nép“ hasábjain olvasóink előtt már ismertettük az új állampolgársági rendelet törvényt, amely három hónapi időt szab arra, hogy mindazok, akik az állampolgársági jegyzékből kimaradtak, okmányaik becsatolásával újra jelentkezzenek, s megszerezzék állampolgárságukat. A kérdést olyan nagyfontosságúnak és olyan egyetemesnek tartjuk, hogy ezuttal megint felhívjuk mindazoknak a figyelmét, akik a jegyzékből kimaradtak, hogy a három hónapos határidőn belül rendezzék állampolgárságukat. Nemzeti ügy ez, aminek teljesítése alól vétkes könnyelműség volna kitérni. A magyar Népközösség közbenjárása a hatóságoknál eredményesnek mutatkozott, a magyarság tehát éljen a rendelet törvényben biztosított jogával s most mindenki iratkozzék be az állampolgársági jegyzékekbe.

Többbizben rámutattunk arra, hogy Románia területén százezer körül mozog azoknak a magyaroknak száma, akik az 1924-es összeírásnál elmulasztották a jelentkezést s a szükséges okmányok csatolását. Nem kell ezuttal külön rámutatnunk arra, hogy az állampolgársági okmány hiánya a megélhetés minden területén milyen nehézségeket támaszt. Kétségtelen, hogy az 1924-es összeírásnál a magyarság az állampolgársági kérdés rendezésére nem fordított megfelelő gondot, mert nem gondolta, hogy az állampolgársági bizonyítványnak később az állami életben milyen óriási jelentősége van. Most már tudatában vagyunk annak, hogy a mindennapi életben a legfontosabb az állampolgársági bizonyítvány. Ha nincs meg valakinek ez az okmánya, akkor nem vállalhat munkát, nem üzhet ipart, nem nyerhet semmiféle állást s kimarad mindazokból a kedvezményekből, amit az állampolgársági jog elismerése nálunk jelenthet. A világháború utáni idők súlyos problémái nemcsak Romániában, hanem a világon mindenütt az állampolgársági jogot előtérbe helyezték. Most végre az itt élő magyarságnak, különösen a földművelő népeknek alkalma nyílik arra, hogy ha a múltban elmulasztotta, most jelentkezék az állampolgársági jegyzékbe való felvételre. Nagy fontosságot tulajdonítunk különösen annak, hogy a magyarság vezetői, papok, tanítók és mindazok, akik képzettségükkel fogva az élen haladnak, felvilágosítsák a földműveseket, iparosokat, kereskedőket, munkásokat, hogy szerezzék meg az állam-

polgárságukat. Nem elég azonban csak a felvilágosító munka, hanem fontos nemzeti érdek is, hogy a nép vezetői, különösen a magyar ügyvédek segítségére siessenek a magyar népnek, s befolyásukkal és összeköttetésükkel támogassák a szükséges okmányok beszerzésénél. Tudjuk azt, hogy rendkívül körülményes az illetőségi bizonyítványok beszerzése. Minden erőfeszítést meg kell tenni azonban, hogy az illetőségi bizonyítványt a hatóságok kiállítsák s igazolják azt, hogy a szóban forgó kérvényezőök nem jelentkeztek időközben idegen állampolgárságra. Kívánatos volna, ha a magyarság vezetői a falvakban és városokban magyarzatokat tartanának, melyeknek során felvilágosítanák a magyar népet az állampolgársági jog megszerzésének nagy fontosságáról. Tudjuk azt, hogy az egyszerű dolgozó magyarság a napi gondokkal el van foglalva, és sok esetben nem törődik azzal, hogy mit hoz a holnap. Tehát különösen a lelkészeknek és tanítóknak a kötelessége, hogy az összes rendelkezésükre álló eszközökkel felvilágosítsák az állampolgárság nélküli magyar dolgozó osztályt a listákba való jelentkezés életbevágó fontosságára. A sokat hangoztatott falumunkának is legyen a jövőben jelentős tényezője a nép felvilágosítása.

Az új rendelet törvény ugyanis október 27-ig, tehát egyfolytában három hónapon keresztül módot nyújt a jelentkezésre. Itt írjuk meg, hogy az új rendelet törvény szerint, akiket a múltban az állampolgársági névjegyzékből hatóságilag töröltek, azok újra nem jelentkezhetnek. Az új rendelet törvény ugyanis, sajnos, nem vette figyelembe azt a körülményt, hogy a 24-es összeírás után a hatósági felelősség miatt nagyon sok ember nevét az állampolgársági jegyzékből a bíróságok formai okokból törölték. Tehát a magyarság vezetőinek a figyelme ezekre is terjedjen ki és ha már az új törvény alapján nem jelentkezhetnek az állampolgársági névjegyzékbe való utólagos felvételre, ezeknek az ügyekben is a legrövidebb időn belül meg kell indítani a honosítási eljárást.

Ismét hangsúlyozzuk, hogy magyar nemzeti érdek az állampolgársági jog megszerzése, mert az állampolgársági jog elismerése nélkül az itt élő magyarság nem fejtheti ki azt a működést, ami életlehetőségeinek a megjavítását célozza.

Külföld

A külpolitika összefoglaló képe.

A hangulat, amint az ujságokból tükröződik, minden országban izgatott és nyugtalan. Az aggodalom mindinkább növekszik az ősz közeledtével: vajjon kirobban-e a háború, amelyre olyan lázasan fegyverkezik a két hatalmi csoport?

Az angol-francia csoport még nem érte el teljesen hónapok óta munkált célját: az oroszokat nem tudta szövetségi rendszerébe besorozni. A tárgyalások azonban folynak s a helyzet mostani állásából arra lehet következtetni, hogy végül sikerre fognak vezetni. Persze, nem olyan föltételek mellett, mint ahogyan az angolok kezdetben gondolták. Az oroszok nem siették el a csatlakozást s ugyancsak kisajtolták a helyzetből mindazt az előnyt, amit az alkuvó fél kénytelen megadni. Nem elégedtek meg politikai egyezményekkel, amiket így is, úgy is lehet majd magyarázni, hanem szoros katonai szövetséget követeltek. Ugy látszik, hogy mindakettőt el fogják érni s így az a helyzet áll elő, hogy a legellentétebb szerkezetű államok szoros kapcsolatba kerülnek egymással. Vajjon Oroszország bolsevista kormánya nem használja-e fel a baráti érintkezést arra, hogy felforgató eszméit szövetségesei közt terjessze? Anglia és Franciaország mostani gazdasági és társadalmi rendszere sok lehetőséget nyújtana a bolsevista izgatásra. Eddig is ahányszor sztrájkok és zavargások veszélyeztették a gazdasági termelést, a háttérben mindig meg lehetett találni az orosz kéz konkolyhűtését. Viszont katonai téren az angol-francia hatalmi csoportra nézve nagyon fontos Oroszország megnyerése. A tengelyhatalmak ellen ugyanis csak Oroszország szárazföldi katonai erejével hajthatják végre bekerítő politikájukat s így nyújthatnak segítséget a leginkább veszélyeztetett szövetségesüknek, Lengyelországnak.

Az utóbbi napok nemcsak Oroszország közeledését gyorsították meg, hanem a Távol-

Kelet nehézségeiben is némi könnyebbséget hoztak az angol-francia csoport számára. A Egyesült Államok kormánya gazdasági utókezdeményezett olyan intézkedéseket, amelyek növelni fogják Japán nehézségeit. Japán ugyanis hadifőlszerelésének nyersanyagait jórészt Amerikában szerezte be s ez a lehetőség a kereskedelmi szerződés felmondása következtében nemsokára megszűnik. Amerika állásfoglalása persze, Anglia javára is nagy előnyt jelent mert így a japánok kevésbé veszélyeztethetik kínai érdekeit.

Ezek a tényezők állanak a mérleg egyik oldalán. A másik oldalon áll a tengelyhatalmaknak, Berlinnek és Rómának szoros politikai és katonai egysége. Az utóbbi időben ezt az egységet nem törték meg az ellentétes törekvések, azok a kisebb országokat sem térítették más felfogásra, amelyek helyzeti fekvésük vagy gazdasági érdekeik révén a tengelyhatalmakhoz fűzték sorsukat. Magyarország részéről Csáky gróf külügyminiszter a napokban tett hűség-nyilatkozatot a tengelyhatalmak iránt, Jugoszlávia nem fogadta el az angol részről felajánlott kölcsönt, Bulgáriában szintén nem tudott erőre kapni az angol-barát irányzat. Spanyolország ugyan nem jelent komoly támogatást a tengelyhatalmak számára, de az is nyereségnek tekinthető, hogy nem fordulnak ellenük.

A katonai nézőpontok a tengelyhatalmaknál ezidő szerint minden egyéb érdeken uralkodnak. Ezekben a napokban kezdődtek meg az olasz hadgyakorlatok a Pó folyó sikságán, amelyen német, japán, magyar, bulgár katonai kiküldöttek is részt vettek.

A külpolitika a nyár elmúlt részeiben is nagyon mozgékony képet mutatott. A következő hónapok új fontos fejleményeket ígérnek, amelyek elbírálásához fenti összefoglalásunk tanulságos nézőpontokat szolgáltat.

Minden magyar jegyezze jól meg, hogy a magyar egyházak biztosító intézete a

Minerva Biztosító Részvénytársaság

Tehát magyar kötelesség biztosítását ide átadni.

Németország legfontosabb nyersanyaga. Németország ezeltől két-három évvel évenként egyezer millió márkát költött fegyverkezésre. A múlt évben ez az összeg huszonötszörösére emelkedett. A kiadások szédületes emelkedését egyrészt az okozza, hogy Németországnak nincsenek megfelelő nyersanyagai, igen sok fontos hadianyagot mesterségesen állít elő. Erre a célra különösen a szenet használja föl, ami Németországban is bőven van. Szénből csinálják például a benzint, a bombákhoz és a puskaporhoz való robbantó szereket. Ezeknek előállítására azonban nemcsak sok pénz kell, hanem sok munkás is. Németországban jelenleg nincs elég munkaerő s a gazdálkodás elvégzésére a szomszéd országokban toboroznak munkásokat.

Spanyolországban rendesen működik a posta! Spanyolországban eddig csak nyitott levelek útján lehetett levelezni. A cenzura az összes leveleket átvizsgálta. A spanyol kormány legújabb intézkedésének megfelelően Spanyolországban ezután zárt borítékban is lehet levelet küldeni és a jövőben a leveleket nem cenzurázzák.

A magyar földreform előkészítése. Vitéz Teleki Mihály magyar földművelésügyi miniszter, Kaposvárott, Oláh Ferenc képviselő tiszteletére rendezett vasorán beszédet mondott, melyben kihangsúlyozta, hogy a magyar kormány jobboldali fajvédő politikát folytat s célja, hogy a magyar föld minél több magyar gazdának létalapot nyújtson, ugyanakkor pedig a megélhetés lehetőségét azok részére is biztosította, akiknek nem jut föld. Bejelentette, hogy még az ősz folyamán beterjeszti a földbirtokpolitikai javaslatot.

Mennyi katonát tarthatnak a csehek? A német kormányzat megengedi, hogy a csehek katonaságot tartsanak. A cseh katonai szervezet hétezer főből fog állani 280 tiszt vezetése alatt.

London légi védelme. Az angol hadvezetőségnek egyik leg súlyosabb gondja, hogy Londont hogyan védje meg repülő támadások ellen. Jelenleg azzal kísérleteznek, hogy Londont széles körben magas sodronyhálózattal veszik körül. A sodronyt léggömbök fogják a magasba emelni. A védekezésnek ezt az eléggé bonyolult módját két hónapon át fogják gyakorolni. A léggömbök, amelyek a sodronyhálózatot magasba emelik, ez alatt az idő alatt állandóan a levegőben fognak maradni, csak a kezelő legénységet fogják időnként fölváltani.

Mozgolódnak az ukránok. A galíciai ukránok felhasználják Lengyelország nehéz helyzetét és sűrűn követnek el államelle-

nes cselekedeteket. A lengyel hatóságok az ukrán mozgalom több vezetőjét letartóztatták.

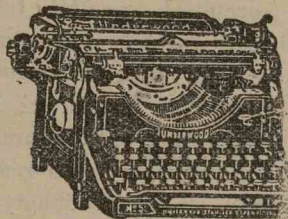
Német lapszerkesztő mint angolok kémje. A szlovákiai németek vezére, Karmazsin nagyhangú kijelentéseket tesz néptársai német érzelmeiről. Most azonban Karmazsin urat nagy szégyen érte. Kiderült, hogy Ferdinánd Maisner, Karmazsin egyik legbizalmasabb hive, a Pozsonyban megjelenő „Grenzboten“ című lap szerkesztője az angol kémhivatal szolgálatában állott és az angol kémszervezetnek rendszeresen adatokat szolgáltatott ki. A kémkedési botrány Maisner nyári szabadsága alatt pattant ki. A lapszerkesztő ugyanis külföldre utazott, több országot bejárt, majd Londonból táviratokat és pénzt küldött pozsonyi lakására és intézkedett, hogy börtöndjeit Lengyelországon keresztül küldjék utána az angol fővárosba. Ez a körülmény felkeltette a hatóságok figyelmét, átkutatták börtöndjeit s megállapították, hogy Maisner az angol kémszolgálat egyik tagja.

Rothermere lord egy magyarországi főiskola igazgatótanácsában. A sárospataki református főiskola tiszteletbeli igazgató-tanácsosává választotta Rothermere lordot, halálából azokért a jótéteményekért, amelyekben a főiskola diákjait részesítette. A megválasztásról szóló diszokmányt a diákok egy küldöttsége személyesen adta át Rothermere lordnak, aki most hosszabb táviratban válaszolt, megköszönve a főiskola igazgató-tanácsosává történt megválasztását. Egyben közölte, hogy ismét látogatást tesz Magyarországon, amikor is elmegy Sárospatakra is.

Smith Premier Nr. 60.
Remington, Underwood és Corona

írógépek

gyári árban kaphatók.

Gyári raktár amerikai és német írógép- és sokszorosító kellekekből. Speciális javítóműhely az összes rendszerű gépek részére. Használt írógépekből nagy raktár.

„RAPID“

ÍRÓGÉPVÁLLALAT

Kolozsvár, Str. Regina Maria 33.

Hirek

Mihály nagyvajda tengerész-hadnagy. Ófelsége a király elhatározta, hogy Mihály nagyvajdát augusztus 15-én, a tengerésznapján beírják a tengerész-hadnagyok sorába.

A városok és megyék vagyonának leltározása. Traian Pop, a közvagyonok leltározásának minisztere, aki, mint ismeretes, július 27, 28 és 29-én a román állam új megszervezéséről előadásokat tartott a nyugati határmenti városokban, Aradon, Nagyváradon, Szatmáron, Máramarosszigeten, ez alkalommal felülvizsgálta e városokban a polgármesteri hivatalok és megyefőnökségek ügykezelését is, s elrendelte, hogy a közvagyonok leltározási munkálatainak első részét legkésőbb augusztus 15-ig fejezzék be és küldjék be a minisztériumnak.

A hitvallásos iskolákat nehéz helyzetbe hozzák a nyugdíjazások. Egy közoktatásügyi rendeltörvény értelmében a tanítóknak és tanároknak 35 éves szolgálat után vagy tanítóknál 57, tanároknál 60 éves kor után nyugdíjba kell menniök. Ez az intézkedés nagy nehézségeket okoz a magyar hitvallásos iskolák fenntartóinak, mert egyszerre 56 magyar tanítónak és 30 magyar tanárnak kell elhagynia állását. A nehézség abban van, hogy ezeket a tanerőket csak fokozatosan lehet pótolni, mivel az újabb nemzedék közül nagyon kevesen tudták megszerezni a képesítő vizsgát. Az egyházak mindent elkövetnek, hogy a hitvallásos iskolákra nézve más elbírálási eszközjenek ki, de a közbenjárások még nem vezettek eredményre.

Huszonegy élő gyermeke van egy olasz anyának. Kanosa olasz kis városban egy vasmunkás felesége most szülte meg huszonegyedik gyermekét. A gyermekek közül 6 leány és 15 fiú. Mind egészségesek és életrevalók. A házaspárt a legújabb gyermek megérkezése alkalmával nagy ünneplésben részesítették.

Veszedelmes halász-zsákmány. Magyarországon, Paks község közelében a halászok veszedelmes zsákmányt emeltek ki a Dunából. Hálójukba ugyan is egy robbanó akna került, amelyet ezelőtt husz évvel a vörösek helyeztek el a Duna medrében. A mázsás aknát katonai szakértők tették ártalmatlanná.

Súlyos büntetés a katonai telefonvonal megrongálásáért. Farkas János bokszegei éjjeli őr elvágta a katonai telefonvonalat. A temesvári hadbíróóság elé került és négyévi börtönbüntetést kapott.

A józseffalvi tüzkárosultaknak Fábian Dénes Resica 50 lejt, továbbá Tejszövetkezet Bögöz 520 lejt küldött be.

Kiának Dobrudzsában egy kétezeréves erődöt. Nagy ünnepek keretében avatták fel a dobрудzsai ásatási munkálatokat, amelyek hivatva vannak, hogy napvilágra hozzák az Arbitus nevű római erődöt, amely a római birodalom keleti részének egyik erős védőbástyája volt. A kétezeréves vár magaslaton fekszik, Calimaru község közelében. A munkálatok ünnepélyes felavatása alkalmával, amelyen a bucurestii követségek sajtóattaséi is megjelentek, Nicolae Ottescu, a tengeremléki tartomány királyi helytartója mondott beszédet.

Román—magyar tárgyalások Sinaiában. Magyarország gazdasági helyzete az utóbbi években nagy változáson ment át. Kárpátalja visszacsatolása után nagy erdőségekre tett szert, amelyek elegendő fát szolgáltatnak s fölöslegessé teszik a bevitelt. A petróleumkutatások is eredménnyel jártak, úgy hogy Magyarország petróleum-szükségletének nagy részét, a saját termeléséből tudja fedezni. Mindezek szükségessé tették, hogy Románia és Magyarország között a gazdasági kapcsolatok rendezésére új tárgyalások induljanak. A két ország bizottságai Sinaiában gyűltek össze a függő kérdések s további feladatok megbeszélésére. Fontos tárgya lesz a megbeszélésnek a Tiszán való tutajozás kérdésének rendezése. Erre annál inkább szükség van, mert az utóbbi időkben fegyveres összetűzésekre is sor került Tecső nevű helység közelében.

A gondatlanság áldozata. Aranyosi József, szatmári munkást ezelőtt egy évvel vesztett kutya harapta meg. Az orvos Aranyosit a Pasztör-intézetbe utalta, hogy kezelésbe részesüljön. Aranyosi azonban nem kezelte magát és családja előtt is elhallgatta, hogy vesztett kutya harapta meg. A szerencsétlen emberen nemrégiben aztán kitört a veszettség. Ugatni kezdett, négykézláb járt és az ablakon ugrott ki és be. Jár-ványkórházba szállították és ott borzalmas kínok között meghalt. A szomorú példa igazolja, hogy kutyaharapás esetén a legnagyobb elővigyázattal kell eljárni, mert amint a szerencsétlen Aranyosi József esete mutatja, a veszettség a harapás után egy év múlva is kitörhet.

Egy kiváló magyar férfi halála.

Az erdélyi magyar közéletet súlyos veszteség érte. Meghalt dr. Szent-Iványi József, farnosi földbirtokos, az unitárius egyház volt főgondnoka. A megboldogult érdemekben gazdag pályát futott meg, mind az egyházi, mind a politikai és társadalmi mozgalmakból lelkesen kivette részét. Szívvel-lelélekkel a gazdálkodásnak élt, farnosi ősi birtokán mintagazdaságot rendezett be, állat-állományának magtermelésének sok tanulmányozója akadt. A hatalomváltás után is szívós kitartással küzdött a gazdasági előhaladásért, de lelkesen kivette részét a Magyar Párt küzdelmeiből is, mint a kalotaszegi tagozat elnöke. 1925-ben az unitárius főtanács egyházi főgondnökká választotta, amely méltóságában jogi tudását, gyakorlati tapasztalatait önzetlen buzgósággal fordította egyháza szolgálatára. Ezelőtt két évvel rákbetegség támadta meg szervezetét, amely többszöri műtét után is kora sírba döntötte. Mindössze 61 éves volt. Temetése nagy részvéttel folyt le. Az unitárius egyház népes küldöttséggel búcsúzott el kiváló vezető emberétől.

Villámcsapás. A hóhullám megszűnésével keletkező vihar alatt villám csapott Nagy József ürmösi gazda csűrbe és istállójába. A villám a telefon huzalon keresztül érte az épületet. A nagymennyiségű takarmány és buza pillanatok alatt lángot fogott és pár óra alatt romokban hevert a falu legnagyobb és legszébb gazdasági épülete. A szarvasmarhák kimentése a tulajdonos egyetemi hallgató fiának és a szolgának köszönhető. A kár meghaladja a százezer

Téglavető gépeket lehet eladni. A józseffalvi segélyakció téglavetőgépeket keres megvételre vagy bérbe járgánnyal együtt, esetleg motor hajtásra. A téglák rendes, normál méretűek, az anyag vályog. Lehetőleg garatos gépeket keresünk, amely az összegyűrt anyagot téglává préseli, esetleg olyat, amely a száraz anyagot összekeveri és a nyers vályog tégláig minden munkát elvégez. Ajánlatokat a gép leírásával és rajzával Magyar Népközösség Cluj, Str. Bratianu 3. címre kérünk.

A falusi bíró nem lakhatik más faluban. A közigazgatási törvény értelmében községi bíró csak az lehet, aki az illető községben állandó tartózkodással és lakhellyel bír. Temes megyében több helyen előfordult, hogy a bírói tisztet olyanok töltötték be, akiknek állandó lakásuk nem a községben volt. Calinescu miniszterelnök leiratban szökött fel Temes megye prefektusát, hogy a törvény rendelkezésének szerezzen érvényt. A leirat alapján mindazokat a községi bírákat, akik nem laknak állandóan abban a községben, amelynek bírói tisztjét el látják, lemondatják hivatalukról.

Sok szerencsétlenséget okoznak a vigyázatlan sofförök. Székelyhid és Diószeg biharmegyei községek közt nagy szerencsétlenség történt. Kun Sándor diószegi gazda Nagyvárad felé igyekezett kocsiján, amelyen rajta kívül még négy gazdatársa foglalt helyet. Utközben az egyik kanyarnál a kocsit meg akarta előzni egy teherszállító autó. A gépkocsi sofförje rosszul kezelte a kormányt s így az autó teljes sebességgel neki szaladt a szekérnek. Kun Sán-

dort agyonzúzta az összeütkezés, társai élve menekültek ki a szerencsétlenségből. A csendőrség megindította a vizsgálatot.

A romániai németek szövetkezése érdekeik ápolására. Mint a „Consum“ című közgazdasági lap jelenti, a romániai német érdekeltségű biztosító intézetek egyezményt kötöttek, amelyben a működési területet felosztották egymás között. Eszerint a nagyszebeni „Transsylvania“ Biztosító Rt. az erdélyi szászok között, az aradi „Agronomul“ (Gazdák) Általános Biztosító Rt. a bánási sváb és bukovinai német vidékeken, a Britania pedig az okiráltságbeli németek között fog élénkebb tevékenységet kifejteni. A „Consum“ hirdása szerint a fenti egyezmény gyakorlati megvalósítása már meg is kezdődött s annak értelmében az Agronomul (Gazdák) igazgatósága az aradi törvényszéken be is jegyeztette az egyezménnyel kapcsolatos változásokat. Így a brassói fiókok ügynökséggé, a bukaresti, temesvári, aradi, kolozsvári, szatmári és csernovitzi fiókokat vezérfelügyelőséggé alakították át. Lupényben pedig ügynökséget létesített az Agronomul. Egyidejűleg azt is bejegyezte a törvényszék, hogy Gutschik Ferenc igazgatót delegált igazgatósági taggá nevezték ki. Az Agronomul kolozsvári vezérfelügyelőségének vezetője Lucaci Alexandru lesz.

Világhírű magyar tudós életveszélyes kalandja Kínában. Rendkívül érdekes cikkben számol be *Tolnai Világlapja* legújabb száma dr. Cholnoky Jenő világhírű tudósunknak Kínában lezajlott izgalmas kalandjáról, amelyben csaknem életét vesztette.

Kiknek kell bevonulniok augusztus 15-én? A belügyminisztérium mozgosítási osztálya által kiadott hivatalos közlemény szerint mindazokat a tartalékos lisztkeket, altiszteket és közlegényeket, akiknek sárgaszínű kétszillagos sürgős behívó parancsuk van és ezeken A. T. 1., B. T. 1., C. S. 1., C. T. 1, vagy D. T. 1. bélyegzőjelzés van, 1939 augusztus 15-re fegyvergyakorlatra összpontosították. Az érdekeltek kötelesek a behívójukon szereplő csapattesthez bevonulni és ott jelentkezni, tekintet nélkül arra, hogy ebben az évben voltak-e már fegyvergyakorlaton vagy sem, valamint tekintet nélkül arra is, hogy haladékat vagy felmentést kaptak az összpontosítás alól.

Hasonlóképpen összpontosították fegyvergyakorlatra és így ugyancsak augusztus 15-ikén jelentkezniök kell csapattestüknél azoknak is, akiknek sárgaszínű sürgős behívójuk van három csillaggal és D. U. 1. pecséttel.

Fegyvergyakorlatra hívták be ugyanarra az időpontra, tehát jelentkezniök kell a behívón megjelölt csapattesteknél azoknak is, akiknek sárga színű sürgős behívójuk van négy csillaggal és rajta A. U. 1. jelzés van pecsételve.

A jelentkezésre kötelezett tisztek, altisztek és közlegények követni kötelesek a behívójuk hátlapján közölt utasításokat.

Azokat, akik a behívóparancsban közölt határidőn belül nem jelentkeznek le csapattestüknél, hadbírótság elé állítják a katonai törvénykönyv értelmében.

Ramnaray a titkok táncosa. Rendkívül érdekes képekkel illusztrált cikket közöl erről a *Delibáb* új száma, amely nagy terjedelemben és gazdag tartalommal jelent meg.

Román nemzeti táncok bemutatása. A propagandaügyi alminisztérium 8 paraszttáncosból álló csoportot küldött ki, hogy az országot képviselék a néptáncok nemzetközi ünnepségén Stockholmban. A csapat tagjait a fogarasmegyei Vistea de Jos község lakósaik közül válogatták ki, míg vezetőjüké Romulus Vuia kolozsvári egyetemi tanárt nevezték ki. A nemzetközi ünnepség, amelynek fővédnökségét Gusztáv Adolf herceg vállalta, művészi programot mutatott be, amelyben a néptáncok mellett színi és operaelőadások is szerepelnek. A román táncoscsoporthárom részből álló programmal mutatkozik be, amelynek során egész sor erdélyi néptáncot is előad. A propagandaügyi alminisztérium által Stockholmba küldött román népcsoport hiteles román táncokat és népjátékokat mutat be. Az egyszerű táncokon kívül a csoport egész sereg ősrégi szokást fog bemutatni és a román néprajz legérdekesebb hagyományait.

Szép eredmény a bucarestii magyar iskolákban. A bucarestii református egyház elemi iskoláinak múlt évi jelentését most készítette el Bitay Sándor igazgató-tanító. A jelentés szemléltető képet rajzol az egyház és az iskola áldozatkész munkájáról. A református egyháznak az elmúlt tanévben két elemi iskolájában folyt a tanítás. Az iskolák közül az egyikben csak az elmúlt tanév kezdetén indult meg a nevelőmunka. A két iskolának az elmúlt évben 277 tanulója volt s nemcsak református vallású, hanem más felekezethez tartozó magyar gyermekeket is felvettek. Jellemző az iskolák áldozatkészsége, hogy a keleti városrészben levő iskola 52 tanulója közül ötvennek ad-

tak tandíjkedvezményt és más segélyeket. Értesülésünk szerint a bucaresti református egyház az ősszel a harmadik iskolát is meg akarja nyitni.

Betegség pusztítja az Olt folyó rák-állományát. Az Olt folyó felső folyásánál járványos betegség pusztit a rákok között. A folyó rák-állománya csaknem teljesen kipusztult. A hatóságok szakértőkkel vizsgáltatják meg az esetet, hogy megállapítsák a rákok pusztulásának okát.

Rövid hírek

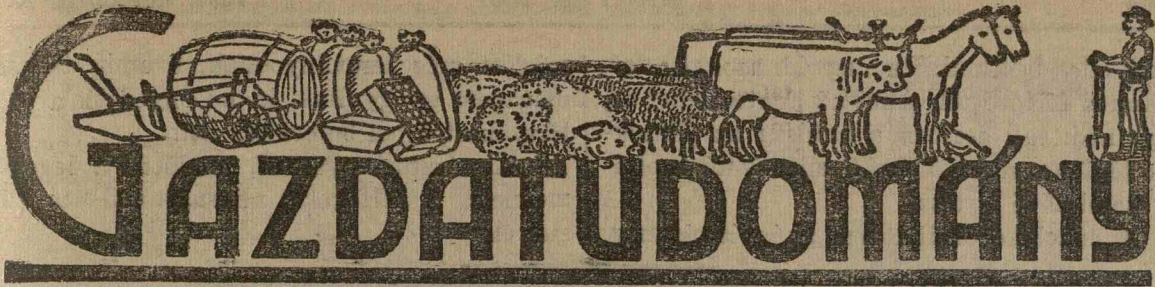
Kivégzett rablógyilkos. A kecskeméti fogház udvarán felakasztották Laci Ferenc rablógyilkost, aki 4 év előtt baltával agyonverte és kirabolta Mészáros Vendel törvényszéki altiszt özvegyét.

Munkások érdekében. Az Amerikai Egyesült Államokban új munkatörvény lépett életbe, mely szerint minden munkás 18 hónap után átadja munkahelyét egy munkanélkülinek.

Templomrablók. A kassai székesegyház kincseskamarájának kifosztása miatt indult nyomozás kiderítette, hogy a kincseket öt szlovákiai ember rabolta el és hogy a kincstárterem kulcsa valamelyik sekrestyés utján jutott a rablókhoz.

Ház-áttelepítés. Vágbeszterce mellett egy 17 méter hosszú házat rönkökön elgurítottak a tulajdonos másik földjére, amely egy kilométernyira van. Az elgurított háznak az ablaka sem tört be.

Halálos esés. Különösen szerencsétlenség áldozata lett Covaci Aurel 17 éves Bokos községi földműves. A fiatal legény juhokat őrzött az egyik hegyoldalon és ahogy nyájával a völgy felé ereszkedett, egy vakondtúrásban megbotolva leesett. A tarisznyájában levő kése gyomrába fúródott és mire a falusiak észrevették, a szerencsétlen pásztorfiu elvérzett.

A legelő betegségei.

Azt tartják, hogy nyáron az állatok számára a legegészségesebb tartási mód a legeltetés. Ez mindenképpen igaz, viszont bizonyos, hogy a réten, legelőn, sok ártalmas, mérges növény nőhet, amely akár legelve, akár széna alakjában etetve az állat egészségére káros. Szerencsére az állatok természetadta ösztönüknél fogva rendszerint kerülnek az ilyen növényt. De mégis előfordulhat mérgezés. Ezért az ilyen ártalmas növényeket, mint a vizibürok, béka rokka, réti boglárka, tavaszi hérics, kikerics, fehér záspa, fűtej, maszlag, beléndek és még sok egyéb mérges növényt irtani kell. A hatóság figyelemmel is kíséri az irtást.

Más veszedelem a fertőző betegségek: a lovak, szarvasmarhák, juhok lépfenéje, a sercegő üszök a fiatal szarvasmarháknál, továbbá a juhok és szarvasmarhák mételykórja, szőrféreg kórja, rivóka tömlője, a sertések és juhok bélférgessége, a juhok kergesége és más egyéb betegség. Ezeket a betegségeket olyan kicsi élősdiek okozzák, hogy szabad szemmel nem láthatók. De annál veszélyesebbek.

A legelőt, rétet, a legelőn, réten átfolyó patakokat, az ott levő kutakat a beteg állatok ürülékükkel (bélsár, vizelet, tüdőváladék) fertőzik. Máskor meg a hullák hiányos eltakarítása miatt fertőződik a legelő és rét. Innen azután a ragályanyag, a betegség okozója, a legelőre járó állatokba kerül és megbetegíti azokat. De megbetegszenek a ferőzött rétről származó szénával etetett állatok is.

A lépfenével, sercegő üszökkel a legelőnek, rétnak főleg mély fekvésű, nedves, mocsaras részei, a feltalajvizzel telt sekély kutak, lassan folyó patakok stb. szoktak fertőzve lenni. A lépfenében, sercegő üszökben megbetegedett állatok — ritka kivételektől eltekintve — el is pusztulnak. Ha a legelő

erősen fertőzött, az állatok nagy száma pusztul el. A lépfenének, sercegő üszöknek kórokozója, mind a napfénynek, mind a kiszáradásnak és hidegnek sokáig ellenáll. Az ezzel fertőzött legelő, rét évtizedekig is képes fertőzni.

A mételykór ugyancsak a mélyebb fekvésű, nedves legelőkön szokott előfordulni. A mételykórban megbetegedett állatok lesoványodnak, fejlődésben visszamaradnak, tej- és húshozamuk lényegesen csökken és ha a betegeket nem gyógyítjuk, el is pusztulnak.

A mélyfekvésű, nedves legelők a juhok szőrféregkórját, a sertések és juhok bélférgességét előidéző élősködők — a szőrféreg orsóféreg — petéinek kedvenc tartózkodási helye.

A pásztorkutyákban élősködő galandférgek petéi a bélsárral a legelőre kerülnek ahonnan a juhok, szarvasmarhák felveszik és belőlük a májban a rivókatömlő, a juhok agyvelejében pedig a kergékórt előidéző hólyagok fejlődnek.

Ezek ellen a betegségek ellen lehet, sőt kell is védekezni, mert minden darab állat elhullása nemcsak a tulajdonosnak kár, hanem vesztesége a nemzeti vagyonnak is.

Lássuk tehát, hogyan védekezzünk.

A nedves, vizállásos, fertőzöttnek nyilvánított legelők vizét le kell csapolni, a lassan folyó patakokat szabályozni, a fertőzött patakokban, kutból való itatást be kell tiltani, helyükbe jó és bővízű kutakról kell gondoskodni. Az ilyen módon szabályozott legelők azonban nem válnak máról-holnapra ártalmatlanná, hanem azok még jóideig fertőznek, ezért még tovább kell menni az állatok egészségének megvédése érdekében. Ajánlatos a legelőre kijáró állatokat lépfene, sercegő

üszök ellen beoltani. Ez megvédi azokat a természetes fertőzéstől. Annyira fontos lehet ez, hogy nem egy esetben a hatóság az állatoknak lépfene, sercegő üszök ellen való beoltását kötelezővé is teszi.

A mételykóros állatokat gyógyítsuk meg,

mielőtt még lesoványodnak, s amíg teljesei meg nem gyógyultak, ki ne engedjük a legelőre, mert újból befertőzik azt.

A pásztorkutyákból, mielőtt a legelőre mennek, a bélfégek hashajtóval távtit-
suk el.

Propaganda bizottságot szervezett a Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetségének igazgatósága.

A 21 megyében működő, több mint 450 tagszövetkezettel a személyi kapcsolatot csak a Központ néhány vezetőségi tagja, valamint ellenőrei és kirendeltségei útján tartotta fenn a multban. A nagy földrajzi távolságok miatt a személyi kapcsolatok ilyen formájú fenntartása ma már nem kielégítő. Ezért a Központ közgyűlése az igazgatóság javaslata alapján egy 12 tagú propaganda bizottságot szervezett. A propaganda bizottság tagjait úgy választották meg, hogy minden vidék képviselője jusson. A propaganda bizottság tagjai fogják ezután a Központ és a vidék tagszövetkezetei között a személyi kapcsolatokat kimélyíteni és a Központ figyelmét felhívni a vidék sajátos szövetkezetei kérdéseire. A Központ ezen új szervezethez fogja előmozdítani a szövetkezeti élet fejlődését.

Mezőgazdasági együttműködés Románia és Németország között.

A német—román mezőgazdasági egyezményrel kapcsolatban a romániai mezőgazdaság új fejlődési lehetőség előtt áll. A jövőben nagyobb mértékben fognak Romániában olaj és nemesített növényeket termelni. A németországi szükségleteknek megfelelően Románia fokozni fogja a gyógynövény, gyümölcs és zöldség termelését.

Fontos döntés a pálinkafőzés ügyében.

Adott esetből kifolyólag érdekes döntést hozott a sepsiszentgyörgyi adófelbebeszési bizottság. A bizottság kimondotta, hogy a kisüsttel rendelkező gazdák szomszédaik számára is főzhetnek adómentesen pálinkát.

Hagymával riasszuk el a gyümölcsben kárt okozó madarakat.

Kertjeinkben gyümölcserés idején sok bajunk van a kis szárnyas kártevőkkel, melyek ellen sokszor igen nehéz az eredő termést megvédeni. Németországban a közönséges, konyhai célokra használatos vereshagymát kettévágják és az így felvágott hagymákat az eredő gyümölcs között több helyen a gyümölcsfák ágaira felaggatják. A gyümölcsben nagy kárt okozó madársereg undorodik a vereshagyma szagától és azokat a fákat, amelyeken ilyen hagymaszélet van felakasztva, rendszerint elkerülik.

A paradicsom fejtrágyázása.

Ha azt akarjuk, hogy paradicsom-töveink szép és nagy terméseket hozzanak, nagyon jól tesszük, hogy ha a paradicsomtöveket augusztus hónap folyamán higitott trágyalével megöntözzük. Egy nagy kádba trágyalevet öntünk és addig hagyjuk állani, amíg erjedni kezd. Ekkor eső vagy alapos öntözés után a higitott trágyalével megöntözzük a paradicsomtöveket. A tápláló oldatnak kitűnő ha-

tása van a paradicsomi fejlődésére. A termések nagyok és édesek lesznek. Egy másik nagy előnye abban mutatkozik ennek a trágyázásnak, hogy a paradicsom termése gyorsabban fog beérni és az őszi derek nem okoznak kárt az ültetvényben.

PIAC

Allami gabonaraktárakat építenek.

A kormány, hogy a gabona árának szabályozását nagyarányú vásárlásokkal is szolgálhassa, gabonaraktárakat fog építtetni. A gabonaraktárak építésében olasz tőkecsoportok is részt fognak venni.

Nagy mennyiségű bort vásárolt Németország Romániában.

A román—német gazdasági egyezmény rendelkezéseinek megfelelően Németország nagyarányú borvásárlásba kezdett a román borvidékeken. Egyelőre a németek 1500 vagon bort vásároltak és indítottak utnak Németországba. A borból borpárlatot fognak készíteni.

A dió értékesítése érdekében.

Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet nemrégiben alakította meg a gyümölcstermelők szakosztályát. Az új alakulás máris idén nagyfontosságú munkát fog végezni. Az Egylet keretében ugyanis megszervezi a diótermés értékesítését. Miután az idén jó közepes diótermésre van kilátás, az értékesítés megszervezése és irányítása nagy hasznot fog szerezni gazdáinknak.

Kacsalábon forgó
szép aranypalota,
tűrva van, nyitva van
gyémántos ajtója.

A nyár nagy királya
lépett ki belőle,
lénge, lágy palástja
napsugárból szöve.

Kezében suhogó,
ezüst varázsvessző,
amerre az suhint,
virágos az erdő.

Nyílik kinn a réten
a pitypang, szarkaláb,
a pirosló pipacs,
s a kék búzavirág.

Pillangók röpködnek
s aranyszínű méhek
szívják a virágból
a jó édes mézet.

Ragyog a napsugár,
arátják a búzát,
az erdő gyümölcsök
az ágat lehúzzák.

Madarak füttyülnek,
kis pinty, sárgarigó,
azt dalolják egyre
a nyár jaj de is jó.

Amerre nyár- király
sétálgat, lépeget,
lágyan susognak a
sötétzöld levelek.

Azt súgják, azt zúgják:
Nyár tündér- királya,
ne menj soha vissza
arany palotába!

Ciklámen király

Egyszer volt, hol nem volt, hepehupás kis Göcsejben élt volt egy szegény kondás. Amikor a felesége meghalt, nem maradt egyébe, mint egy jószívű, kedves kis leánya. A kisleány szedegetett gombát, szépszemű kökényt, csillogó gesztenyét, csörgő mogyorót, ő készítette el kettőjük eledelét, ő tartotta rendben kicsiny konyhójukat és ő segített brizni öregedő atyjának a fúrge kondát. Így éltek együtt a rengeteg erdőben, embert nem látva magukon kívül soha. Nem panaszkodott azért a kisleány, megélt atyjával, mint cserfő alatt a vad ciklámen.

Jött a tavasz. Virágot ráztak a fák, megjöttek a szépszávu madarak, búgtak a vadgalambok, felröpültek a rikoltozó fácánok, a csapkodó foglyok, a pitypalattyozó fúrjek, az ezüstcsengetyűs pintyek és ibolyanyílásra az áradzó pacsírták.

Aztán kizöldült a nyár. Meglombosodtak, megnagyobbodtak az erdők és a patakok felé gurrogó őzek felett mókuskák hintáztak a vengő ágakon.

A bíborruhás ősz sem váratott magára. A madarak tavaszi raja elvonult és megérkeztek az őszi rajok. Megjöttek a szalonkák, a fenyőrigók, a szürke ludak és estenként darvak és épekcs haltyúk húztak át a sóhajtozó rengeteg felett. Megérett az erdő minden gyümölcse.

Nagy kék havak esedeztek télnek télén és az erdő mélyén a osikorgó faqy kettérepeszt-

gette a fákat és a vad ciklámeneket, utódaikat, az őszi kökőrcsineket pedig megdermesztette az északi szél, a dombok téli ura.

Ez volt a kondásék kalendáriuma, így éltek, ezt látták évről évre. És boldogok voltak, mert nem vágytak többre.

Hanem egy napon, mikor a nyár dalolt az erdőn, elment a kondás megtéríteni a falkát. Ki tudja, merre bolyongott el a konda és merre, merre nem kereste a kondás és meddig, meddig nem, de jaj, többé sohasem tért vissza. Sírván siratozta a kisleány drága, jó atyját, kereste dombról-dombra, erdőről-erdőre, rimáinkodta, kiáltotta nevét, de csak a rengeteg visszhangzott.

— Istenem, csak hó volna, hogy mehetnék nyomán — sírta a kisleány, de biz nem lett hó.

A fák közé lassan beosont az este, csak a Nap bíbor zsarátja égett túl a Góllási dombon a fenyők között.

Az elárvult kisleány már éppen lerogyint készült a fáradtságtól, amikor látja, hogy az erdő összes madarai és vadjai köréje gyűltek, hogy vigasztalják. De ő csak nézte őket hangtalan könnyekkel és arra gondolt, hogy az ő búsulásának nincs vigasztalása, mikor, ő csodák csodája, mit látott? Lilába gyulladt az erdő és a rengeteg szívéből egy aranyos hintókocsi jöddögélt elé. A hintókocsiba négy ciklámenvirágoa ló volt fogva. Sárga arany

Buta Miska

Túl a jalu kopasz hegyén
élt egyszer egy buta legény

Falujában úgy is hívta
mindenki, hogy Buta Miska.

Buta Miska nyáron egyszer
a határba kiment reggel.

A kaszának megmarkolta
a pengéjét buta Miska.

És úgy kaszált a nyelével,
nem pedig a pengéjével.

Kaszált volna, de az éle
beleszaladt a kezébe.

Kezébe szaladt a penge
s még a nyúl is kinevelte.

Kicsúfolla, kikacagta
a kotnyeles, tarka szarka.

Azt dalolta a paesirta:
«Mit csináltál, buta Miska?»

Miska böggött, fájt a keze,
de meg is jött ám az esze.

Azóta ő olyan okos,
akárcsak a tavalyi kos.

volt a ló kantárja, istrángja és minden szer-
számja. A virágos hintóból egy csoda-csodá-
latos, deli legény szállt ki: a Ciklámenkirály.
A kislány el akart szaladni, de vert bü-
völetben csak állott, földbe gyökerezett
lábbal.

— Érted jöttem — mondta a vadciklá-
menek csodálatos királya. — Érted jöttem,
hogy elvigyelek magammal vertarany hin-
tómon a virágok honába. Érted jöttem, mert
hű voltál, jó voltál, tisztaszívű voltál, mert
engedelmes, szófogadó leánya voltál szegény
atyádnak. Megelégedett voltál áldott szegény-
ségében és mert szeretet rózsáított mindig a
lelkedben. Tudd meg, hogy a szeretet a Nap,
melyre kivirágzik az erdők mélye, melyre
megesörrennek szép tavaszidőben a néma pa-
takok. Jöjj velem, légy a feleségem, légy a
vadciklámenek szépséges királynője...

— De hol van az én édesapám? Nem
megyek nélküle — vonakodott a kisleány.

— Ezt vártam tőled, jó, hogy mondd
— örvendezett a ciklámenkirály. — Így már
igazán te vagy az én mátkám.

És már maga mellé is emelte vertarany
hintájába a szegény kis pásztorleányt a csoda-
csodálatos Ciklámenkirály és elhintőzött véle
a Fekete-berken, a rengeteg mesebeli szlovébe,
vagy tán még azon is túl, amerre csupa virág
a világ és örök a boldogság... Ott találta
keresett atyját és régen elsiratott anyját és
boldogan élnek mind máig. És amikor fel-
harsan a nyár dala az erdőn, évről-évre
telehintik vadciklámmel a Budnyai és a
Bozsoki rengeteget

A tyúk meg a pulyka

Egy udvarban édegett a
Tyúkanyó és a pulyka,
De biz' egymást mind a kettő
örökké csak szapult! —
Hát, még mikor tojásuk lett, —
Akkor volt nagy szóvita!
Tyúkanyónak fején szinte
Táncot járt a bóbbita:

— Az enyém a szebbik tojás! —
Tyúkanyó azt vitatta.
Szégyenkezett szegény pulyka
Eleget is miatta,
Hogy biz' az ő tojásakája
Csupa szeplős, csupa folt, —
De a tyúké olyan fehér,
Hogy az szinte csuda volt!

— Ebből lesz a fehér csibé! —
Ült rá a tyúk kevélyen,
— De a maga kis pulykája
Szeplős lesz ám, ne féljen! —
Mondta a tyúk a pulykának
S ki-ki ült a tojásán.
Három hétig elmélkedtek
A világnak folyásán.

Három hétre kibújtak a
Tojásból a kicsinyek;
Kapingálás, szemezgetés
Közben multak a hetek.
Egyszer aztán találkoztak:
Az udvaron a csibék, —
S pulykaanyó nem akart
Szemeinek hinni még!

Mert még az ő kis pulykája
Oly fehér volt, mint a hó, —
Kendermagos, tarka csirkét
Sétáltatott tyúkanyó!
— Kié lett a szeplős csibé? —
A pulyka így kacagott, —
Tyúkanyó csak irult-pirult,
De nem érzett haragot.

Szeliden csak így kodácsolt:
— Már okosabb lettem,
Mint mikor a tojások közt
Különbséget tettem!
Most már látok az orromnál
Egy kicsivel messzebb,
— Tudom, csibénk akármilyen,
Minékünk a legszebb!

A legöregebb pék

Legöregebb pék a nap, —
Így van, ahogy mondom!
Már több ezer éve süt
Ott fenn, az égbolton.
Nincs segédje, inasa,
Mindig maga fárad;
S mégis fürgé és vidám!
Bála mosoly árád!
No, nem mindig kel korán, —
Aranyat lel mégis!
Szét is szórja! Gazdagabb
Nála bármely pék is!

Amit nappal süt a Nap,
Éjjel rakja széjjel, —
Az égbolt a kirakat,
Tele süteménnyel!
Császárszemlye: a csillag, —
A hold meg: a kifli!
Ehhez képest a földi
Péksütemény sifli!
Aranysárgák, fényesek, —
Nincs közöttük égett!
Dicsérik is a vevők
A mennyei péket!

A vevők: az angyalok,
Nyakrafőre vesznek, —
Es reggelig mindenny
Süteményt megesznek!
Reggel aztán kezdheti
A Naposka újra:
Vagy süt újra süteményt,
Vagy az ágyba bújva
Atalussza a napot,
Becsukja a boltot, —
S lehúzza a redőnyt is:
Egy nagy felhőfoltot!

A fekete csóka

Hiszitek-e vagy se, bizony
én nem bánom. Túl a kása-
pegyen, túl ezüstországon,
volt egyszer egy kedves liba-
pásztor-lányka, se apja, se
anyja, mint az ujjam, árva.
Amde olyan jó volt, akárcsak
egy angyal s olyan szép, akár
a pirostűzi hajnal.

Kihajította minden reggel a
libákat s közben ajakáról
forró nóta áradt.

Hát ahogy egyszer megy,
mendégél az úton, köznap
vagy vasárnap, én bizony nem
tudom, aranykrajcárkát lel a
kis libapásztor, a cifraság
rajta ugyan fénylik, lángol.

— No, ha meglettelek, én
bizony felveszlek — mondta a
leányka s azonmód úgy is tett.

Felveszi a krajcárt, hát
látja, hogy lyukas az a szép
tündöklő, fénylő arany garas.
De ha már meglette, felveszi
a leány, ki tudja, egy szép nap
hasznát veszi talán.

Játszik nagyvidáman a liba-
legelén, legelnek a libák

szertesztét a mezőn. Gyenge
meseszóval susog a lány
szellő, integet az égről a
rézsaszín felhő. Hát a felhők
közül leszáll ám egy csóka s
kinyitja a csőrét emberi szót
szólva:

— Hallod-e te leány, bizony
meg nem bánod, dobjad fel
háromszor szép lyukas kraj-
cárod, dobjad fel háromszor a
levegőbe, ragyogjon a na-
pon tündöklő szép fénye.

Megijed a leány, mert még
sohse hallott kis madár csőré-
ből ily emberi hangot. Mellé-
ben a szíve szinte megder-
medve dobbant s biz a kérést
nem teljesítette.

Elrepül a madár elszentyo-
lodottan, amde másnap újra
megjelenik ottan. S ha hiszi-
tek, ha nem, könnyű égett szemé-
ben, bánat sötétedett har-
matos fényében.

— Kérve kérek, szép lány,
dobjad fel krajcárod három-
szor az égre, soha meg nem
bánod.

De a szép lány most sem
mozdult meg a szóra s el-
repült nagybúsán a fekete
csóka. Amde harmadik nap
újra csak ott terem, két szép
szeme ragyog bánatos-fénye-
sen, tündököl szemében a
könny mély harmata, a tolla
fekete, akár az éjszaka.

— Te szépséges leány, utol-
jára kérek, nem kérhetlek
többé soha, soha téged, váltsd
meg szenvedésem, dobjad fel
krajcárod háromszor az égre,
soha meg nem bánod.

No, ez már nem tréfa. Erőt
is vesz magán nagy vas-
akarattal a szépséges leány s

feldobja krajcárját háromszor
az égre, csillogott a napon
gyönyörű szép fénye.

Hát Uram, ne hagyj el, egy
színarany menté hull a kraj-
cár helyett a lengő füvekre.
Csillog a sujtása, villog arany
gombja. S felkapja magára a
fekete csóka. Hát ahogy fel-
kapja, szép deli királyfi áll a
csóka helyén, megcsodálná
bárki. Elvárásolta őt egy
gonosz boszorka, de a va-
rázslatból a lány megváltotta.

Hej, de volt nagy öröm, ka-
cagtak a hamis pipacsok, tá-
togók, kacagott a nap is. S a
szépséges leányt a deli királyfi
feleségül kérte, bizony lári-
fári. Tetszett a leálynak a
deli leventé s nem kérte ma-
gát a leány kétszer se.

Haza is menek a királyfi
kastélyba. Lett is ott nagy
öröm, derű, móka, tréfa. Hét
országgra szóló lakodalmat
csaptak, tán ma is táncolnak,
ha még meg nem haltak.

Csicseri borsó

Kis pajtások! Figyelem!
Borsó termett Csicseren!

Csicsér: pici falucska. Aki mást mond, hazudna! Nála kisebb falu nincs — harminc háznál többje sincs! Harminc házban ezren éldegélnek Csicseren!

Arra járt egy drótotóstót: ültetett egy szem borsót a bírónak udvarán. A bíró se tudta ám!

A borsószem ki is kelt s mert sok esővizet nyelt, gyorsan nőtt a levele: jobbra, balra, lefele! Kis bokor lett belőle. Sűgnak-bűgnak felőle az emberek Csicseren:

— Ebből vajjon mi terem?
— Sohse láttak még ilyet!
Van, ki tőle megijed!

Csicseren biz' ezelőtt csak krumpli, meg répa nőtt — kukorica, kalaráb, — a tudomány nincs tovább!

A bíró csak vakarja az üstökét, ha hallja, hogy udvarán valami csoda próbál hajtani! Csodabokor, csodafű? De jó volna tudni, tyhű!

De nem tudja senkisémet! Csicserről ezt elhiszem!

A borsó meg csak virít! Kis bimbója sorra nyit. A virágok

ellepik, csicseriek csak lesik! Ki guggolva, ki ülve — kerítéssel csücsülve, a szájukat kitátva bámulnak a virágra!

Olyan nagy a figyelem, — áll a munka Csicseren! Nem dolgozik a takács, se a kovács, se az ác, se a suszter, mert inkább jár mindenki meztláb!

No, a virág elvirul, — borsóhüvely alakul. Előbb lapos, kardszerű, — egyszerű, de nagyszerű! Majd a hüvely hízni kezd. Jól esik biz' nézni ezt! Úgy meghízik, feldagad, csepp hűja, hogy felhasad! Benne vajjon mi terem? Kiváncsiak Csicseren, de felnyitni ki meri? Hisz' senkise ismeri!

Borsóhüvely megérik, fel is hasad, de végig! Önmagától kipattan!

Szalad is ám riadtan Csicsér népe szerteszét, majd elveszi az eszt! Beljük fagy a szó is látván, hogy sok golyóhis gurul ki a hüvelyből:

— Jaj, jaj! baj lesz még ebből!

— Hátha pukkan a golyó?

— Jaj, biz' az nem volna jó!

— Jaj! Ne nyúljunk hozzája!

— Másszunk fel a bodzóra!

Közelébe ne menjünk! — Jaj, de nagy a keservünk!

Ráipesztett, de csuda a borsó a falura!

Három napig tart a lúz, az ijedség, meg a gyász! Harmadnap épp arra jár egy dalos kis vad madár. Itt is, ott is csipeget, keresi, hogy mi lehet? Ahogy ezt, azt szedeget, — a kis borsószemeket meglátja és bekapja! Ez a legjobb falatja!

Csicseriek vacogva bújnak be a vacokba, szentül hiszik, hogy nyomban a madárka felrobban! A golyókat megette! Sirnak-rinak felette!

De bizony a madárka vígan száll a faágra s olyan füttyöt füttyörész, — bámul Csicsér. az egész!

Ejnye, hejnye, netene! A madár se halt bele, hogy megette a golyót, — kedve van, mint sohse vót!

Késő most már a bánat! Adtak érte nagy árat: volt borsó és nincs borsó! Üres lesz a kis korsó!

Elég volt, figyelem! Így történt ez Csicseren, — ahogy mondtam pár szóval — a csicseri borsóval!

A kukucskai harangozó

Kukucskai kis faluban harangozó három is van! Kukucskában az a szokás: nagy tisztség a harangozás! Éppen azért az a rendszer: harangoz a szabómester, harangoz a csizmadia, meg a borbély, vagy a fia, — mikor melyik kerül sorra, — megégyeztek mindenkorra!

Mert a harangozót, bizony, kikezdte a lépcső-izony! Magas neki már a torony, mint a Himalája-om! Belesántul, ha felmászik, — nem csoda, ha ettől fázik. Ő már csak a templom mellett sepergeti a kis kertet, meg az oltárt tisztogatja, — harangozást másnak adja! Ő csak akkor kerül elő, ha van vidám keresztelő, — vagy násznép jön esküvőre, — nem hiányzik akkor ő se! Virágot tesz az oltárra, — no, hát nincs is ebből kára! Őti markát egy-két hatos, ha a násznép háládatos!

De bezzeg már kora reggel a szabó az, aki felkel s felkocog a sok-sok lépcsőn, in-

kább korán, semmint későn! A harangot húzza szépen, — nagy erő van a kezében, — szót fogad az öreg harang s belőle így cseng-bong a hang:

Giling-galang! Bim-bam! Bim-bam!

Akit hívtunk álmainkban,

A jó Isten itt van! itt van!

Jertek hozzám! Bim-bam! Bim-bam!..

A harangzó csupa szépség: a misére jön a népség! Megdicsérik mind a szabót, — nem sajnálja senki a szót! Mind azt mondja, aki ott áll: — Hej! De szépen harangoztál!

Szabómester, persze, büszke! Szívében csak az a túske, hogy van egy pár, ki azt vallja: — Szebben harangoz a varga!

Szó, ami szó, — az is tud ám! Ő harangoz ebéd után. Ő harangoz a halottnak, — szegényeknek, gazdagoknak. Biz' úgy húzza a harangot, hogy az hallat síró hangot. Szinte zokog, ahogy kongja:

— Elmúlt egy élet gondjal
Bim-bam! Bim-bam! Giling-galang!
Most indul egy fehér galamb,
Mennysországba vedd be, Uram!
Most temetik a faluban!...

Bánatos a falu népe, — bizony, könnyű a szemébe, míg hallgatja a harangot! Kap a varga jeles rangot, amiért oly szépen húzza! A jutalma egy zsák búza.

No, hát aztán, ha jó az est, — bezzeg, hogy a borbély se rest! Igyekszik fel a toronyba, — estharangzó az ő gondja! Szépen húzza, így cifrázza:

— Béke szálljon minden házra!
Giling-galang! Bim-bam! Bim-bam!
Pihenjünk el ágyainkban!
Álom borul a falura, —
Vigyáz ránk az eget Ural!...

Biz' úgy, ő is jól csinálja! Dícséri a falu szája! Nem is volna semmi hiba, ha a szomszéd Kukutyiba meg nem hívnák őket, sorra, egyszer egy kis sörre, borral!

De meghívják ám a szabót, s mért is szaporítsam a szót? — meghívják a vargát, borbélyt! Ki hallott már ilyen fortélyt?

Kukutyiak Kukucskára irigykednek, de csudára, hogy ott oly szép a harangzó, — égbeszálló, messzehangzó! Meghívják hát sörre, borra: szabót, vargát, borbélyt sorra, s amíg ezek távol lesznek, — Kukutyiban isznak, esznek, — addig Kukucskában, otthon, nem lesz, aki harangozzon! Kukutyiban ezt tervezik, — a szerencse kedvez nekik!

Három mester megy vitézül Kukutyiba! Hogy mi készül, — egyikük se sejti véli, a jó itókát reméli! De, hogy ne lehessen hiba, — mielőtt ment Kukutyiba, mindhárom meghagyta otthon: — este nyolckor a kis inas menjen el és harangozzon!

No, este a szabóinas, suszterinas, borbélyinas, — mindhárom a toronyba ment s így kiabált: — Biz' annyi szent, hogy máma én harangozok! — Mind a három izeg-mozog, — tépkedik a kötél végét, — dehogy hagynak neki békét!

Szabóinas megrángatja a harangot, — más se hagyja! Suszterinas is megrántja, — borbélyinas már kiáltja: — Félre innen, te kis pocok! Most meg majd én harangozok!

Ráncigálják a harangot mind a hárman.
— szörnyű hangot rikkant szegény, öreg harang:

— Giling-galang! Giling-Gallang!
Bim-bam! Nagy a veszedelem!
Siessen a segedelem!...

Három inas szakadatlan harangozott s akaratlan félreverték a harangot! Egész falu zúgott, zajlott! Szaladgáltak a menyecskek: visítózva azt keresték: hol van a tűz? Hol ég a ház? Mindegyiket leli a lány! A férfinép vedret ragad, — megmeríti egy perc alatt, vízzel mind a cseber vizet, — a templomhoz odásiel!

A falunak három gyöngye: három inas éppen jön le a toronyból, — kérdik őket: — hová küldjük a mentőket? Hol ég a ház, — hol láttátok a nagy füstöt? Jaj, mondjátok! Merre van a veszedelem? Hová kell a segedelem? Adjatok már, lelkem, hangot! Hiszen ti vertétek félre, kisinások, a harangot!

Három inas, tyhú, megszeppen! Egyik dadog, — másik szebben hebeg, mint még a harmadik! A szívükben nagy félsz lakik!

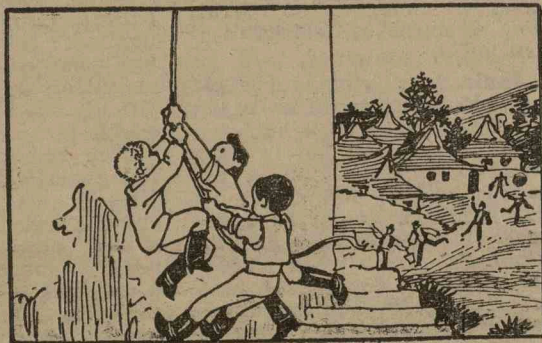
Ráeszmél a falu népe: sehol sincs tűz a megyébe! Kárba veszt a nagy rémület, — nem kell oltani a tüzet! De ha már a vödör teli, — aki okos, nem cipeli vissza, haza, — itt kidönti: három inast nyakonönti!

Lesz is olyan locsolkodás! Azt még halani is csodás! Hát még látni! Nohát, remek! Csuromvíz a három gyerek. De nem bánják, hogy eláznak, — nagy a meleg, — meg nem fáznak! Mint a kacsák, lubickolnak; — hej, hanem majd mi lesz holnap?

Ha megjön a három mester Kukutyiból? Majd nem restell egyikük se bosszút állni, — inasfület megcibálni!

De nem úgy lett, ahogy várták! A kis inast nem cibálták se a szabó, se a varga, se a borbély, — mind azt vallja: — Mi voltunk a vén szamarak! Tudhattuk volna hamarabb, hogy, ami szent kötelesség, — másra bízni azt ne tessék! Cserben hagytuk a harangot, hallván hamis hívó hangot! Sörért, borért, hej, megtettük: a húséget elfeledtük! De legalább megjegyezzük, hogy ezt többé sohse tesszük!

S tanulja meg tőlünk más is, — nagy munkás is, kis munkás is: — «a munkámat magam végzem! Nem hagyom el semmiért sem!»

Csicseri borsó

Kis pajtások! Figyelem!
Borsó termett Csicseren!

Csicsér: pici falucska. Aki mást mond, hazudna! Nála kisebb falu nincs — harminc háznál többje sincs! Harminc házban ezren éldegélnek Csicseren!

Arra járt egy drótotóstót; ültetett egy szem borsót a bírónak udvarán. A bíró se tudta ám!

A borsószem ki is kelt s mert sok esővizet nyelt, gyorsan nőtt a levele: jobbra, balra, lefele! Kis bokor lett belőle. Sűgnak-bűgnak felőle az emberek Csicseren:

— Ebből vajjon mi terem?
— Sohse láttak még ilyet!
Van, ki tőle megijed!

Csicseren biz' ezelőtt csak krumpli, meg répa nőtt — kukorica, kalaráb, — a tudomány nincs tovább!

A bíró csak vakarja az üstökét, ha hallja, hogy udvarán valami csoda próbál hajtani! Csodabokor, csodafű? De jó volna tudni, tyhű!

De nem tudja senkisémet! Csicserről ezt elhiszem!

A borsó meg csak virít! Kis bimbója sorra nyit. A virágok

ellepik, csicseriek csak lesik! Ki guggolva, ki ülve — kerítésen csücsülve, a szájukat kitéve bámulnak a virágra!

Olyan nagy a figyelem, — áll a munka Csicseren! Nem dolgozik a takács, se a kovács, se az ác, se a suszter, mert inkább jár mindenki meztláb!

No, a virág elvirul, — borsóhüvely alakul. Előbb lapos, kardszerű, — egyszerű, de nagyszerű! Majd a hüvely hízni kezd. Jól esik biz' nézni ezt! Úgy meghízik, feldagad, csepp hűja, hogy felhasad! Benne vajjon mi terem? Kiváncsiak Csicseren, de felnyitni ki meri? Hisz' senkise ismeri!

Borsóhüvely megérik, fel is hasad, de végig! Önmagától kipattan!

Szalad is ám riadtan Csicsér népe szerteszét, majd elveszti az esztét! Beléjük fagy a szó is látván, hogy sok golyópis gurul ki a hüvelyből:

— Jaj, jaj! baj lesz még ebből!
— Hát ha pukkan a golyó?
— Jaj, biz' az nem volna jó!
— Jaj! Ne nyúljunk hozzája!
— Másszunk fel a bodzára!

Közelébe ne menjünk! — Jaj, de nagy a keservünk!

Ráípesztett, de csuda a borsó a falura!

Három napig tart a láz, az ijedség, meg a gyász! Harmadnap épp arra jár egy dalos kis vad madár. Itt is, ott is csipeget, keresi, hogy mi lehet? Ahogy ezt, azt szédeget, — a kis borsószemeket meglátja és bekapja! Ez a legjobb falatja!

Csicseriek vacogva bújnak be a vacokba, szentül hiszik, hogy nyomban a madárka felrobban! A golyókat megette! Sirnak-rínak felette!

De bizony a madárka vígan száll a faágra s olyan füttyöt füttyörész, — bámul Csicsér. az egész!

Ejnye, hejnye, netene! A madár se halt bele, hogy megette a golyót, — kedve van, mint sohse vót!

Késő most már a bánat! Adtak érte nagy árat: volt borsó és nincs borsó! Ures lesz a kis korsó!

Elég volt, figyelem! Így történt ez Csicseren, — ahogy mondtam pár szóval — a csicseri borsóval!

A kukucskai harangozó

Kukucskai kis faluban harangozó három is van! Kukucskában az a szokás: nagy tisztség a harangozás! Éppen azért az a rendszer: harangoz a szabómester, harangoz a csizmadia, meg a borbély, vagy a fia, — mikor melyik kerül sorra, — megégyeztek mindenkorra!

Mert a harangozót, bizony, kikezdte a lépcső-iszony! Magas neki már a torony, mint a Himalája-om! Belesántul, ha felmászik, — nem csoda, ha ettől fázik. Ő már csak a templom mellett sepergeti a kis kertet, meg az oltárt tisztogatja, — harangozást másnak adja! Ő csak akkor kerül elő, ha van vidám keresztelő, — vagy násznép jön esküvőre, — nem hiányzik akkor ő se! Virágot tesz az oltárra, — no, hát nincs is ebből kára! Őti markát egy-két hatos, ha a násznép háládatos!

De bezzeg már kora reggel a szabó az, aki felkel s felkocog a sok-sok lépcsőn, in-

kább korán, semmint későn! A harangot húzza szépen, — nagy erő van a kezében, — szót fogad az öreg harang s belőle így cseng-bong a hang:

Giling-galang! Bim-bam! Bim-bam!
Akit hívtunk álmainkban,
A jó Isten itt van! itt van!
Jertek hozzám! Bim-bam! Bim-bam!..

A harangzó csupa szépség: a misére jön a népség! Megdicsérik mind a szabót, — nem sajnálja senki a szót! Mind azt mondja, aki ott áll: — Hej! De szépen harangoztál!

Szabómester, persze, büszke! Szívében csak az a túske, hogy van egy pár, ki azt vallja: — Szebben harangoz a varga!

Szó, ami szó, — az is tud ám! Ő harangoz ebéd után. Ő harangoz a halottnak, — szegényeknek, gazdagoknak. Biz' úgy húzza a harangot, hogy az hallat síró hangot. Szinte zokog, ahogy kongja:

— Elmúlt egy élet gondja!
Bim-bam! Bim-bam! Giling-galang!
Most indul egy fehér galamb,
Mennyszágba vedd be, Urám!
Most temetik a faluban!...

Bánatos a falu népe, — bizony, könnyű a szemébe, míg hallgatja a harangot! Kap a varga jeles rangot, amiért oly szépen húzza! A jutalma egy zsák búza.

No, hát aztán, ha jó az est, — bezzeg, hogy a borbély se rest! Igyekszik fel a toronyba, — estharangzó az ő gondja! Szépen húzza, így cifrázza:

— Béke szálljon minden házra!
Giling-galang! Bim-bam! Bim-bam!
Pihenjünk el ágyainkban!
Álom borul a falura, —
Vigyáz ránk az eget Ura!...

Biz' úgy, ő is jól csinálja! Dícséri a falu szája! Nem is volna semmi hiba, ha a szomszéd Kukutyiba meg nem hívnák őket, sorra, egyszer egy, kis sörre, borra!

De meghívják ám a szabót, s mért is szaporítsam a szót? — meghívják a vargát, borbélyt! Ki hallott már ilyen fortélyt?

Kukutyiak Kukucskára irigykednek, de csudára, hogy ott oly szép a harangzó, — égbeszálló, messzehangzó! Meghívják hát sörre, borra: szabót, vargát, borbélyt sorra s amíg ezek távol lesznek, — Kukutyiban isznak, esznek, — addig Kukucskában, otthon, nem lesz, aki harangozzon! Kukutyiban ezt tervezik, — a szerencse kedvez nekik!

Három mester megy, vitézül Kukutyiba! Hogy mi készül, — egyikük se sejti véli, a jó itókát reméli! De, hogy ne lehessen hiba, — mielőtt ment Kukutyiba, mindhárom meghagyta otthon: — este nyolckor a kis inas menjen el és harangozzon!

No, este a szabóinas, suszterinas, borbélyinas, — mindhárom a toronyba ment s így kiabált: — Biz' annyi szent, hogy máma én harangozok! — Mind a három izeg-mozog, — tépkedik a kötél végét, — dehogy hagynak neki békét!

Szabóinas megrángatja a harangot, — más se hagyja! Suszterinas is megrántja, — borbélyinas már kiáltja: — Félre innen, te kis pocok! Most meg majd én harangozok!

Ráncigálják a harangot mind a hárman.
— szörnyű hangot rikkant szegény, öreg harang:

— Giling-galang! Giling-Gallang!
Bim-bam! Nagy a veszedelem!
Siessen a segedelem!...

Három inas szakadatlan harangozott s akaratlan félreverték a harangot! Egész falu zúgott, zajlott! Szaladgáltak a menyecskek: visítózva azt keresték: hol van a tűz? Hol ég a ház? Mindegyiket leli a láz! A férfinép vedret ragad, — megmeríti egy perc alatt, vízzel mind a cseber vizet, — a templomhoz odásiet!

A falunak három gyöngye: három inas éppen jön le a toronyból, — kérdik őket: — hová küldjük a mentőket? Hol ég a ház, — hol láttátok a nagy füstöt? Jaj, mondjátok Merre van a veszedelem? Hová kell a segedelem? Adjatok már, lelkem, hangot! Hiszen ti vertétek félre, kisinások, a harangot!

Három inas, tyhú, megszeppen! Egyik dadog, — másik szében hebeg, mint még a harmadik! A szívükben nagy félsz lakik!

Ráeszmél a falu népe: sehol sincs tűz a megyébe! Kárba veszt a nagy rémület, — nem kell oltani a tüzet! De ha már a vödör teli, — aki okos, nem cipeli vissza, haza, — itt kidönti: három inast nyakonönti!

Lesz is olyan locsolkodás! Azt még halani is csodás! Hát még látni! Nohát, remek! Csuromvíz a három gyerek. De nem bánják, hogy eláznak, — nagy a meleg, — meg nem fáznak! Mint a kacsák, lubickolnak; — hej, hanem majd mi lesz holnap?

Ha megjön a három mester Kukutyiból? Majd nem restell egyikük se bosszút állni, — inasfület megcibálni!

De nem úgy lett, ahogy várták! A kis inast nem cibálták se a szabó, se a varga, se a borbély, — mind azt vallja: — Mi voltunk a vén szamarak! Tudhattuk volna hamarabb, hogy, ami szent kötelesség, — másra bízni azt ne tessék! Cserben hagytuk a harangot, hallván hamis hívó hangot! Sörért, borért, hej, megtettük: a húséget elfeledtük! De legalább megjegyezzük, hogy ezt többé sohse tesszük!

S tanulja meg tőlünk más is, — nagy munkás is, kis munkás is: — «a munkámat magam végzem! Nem hagyom el semmiért sem!»

Borsó és barack (Bábjáték kicsinyeknek)

Szereplők: Nagypó, Zsuzsi, Jani.

Kellékek: Két zsák (harisnyaszárból készíthetők), beléjük barack és héjas borsó. Bot és kalapács.

Nagypó és Jani (hátán egy-egy zsákkal görnyedve, nyögve jön).

Jani: Jaj be borzasztó nehéz ez a nagy zsák, a tanyától ide hazáig, jaj!

Napó: Ne panaszkodj csipás, az enyém még sokkal nehezebb!

Jani: Jaj dehogyis lehet nehezebb, én már nem is bírom. (Leveti az ő zsákját.)

Napó: Bizony hogy nehezebb az enyém, mert a te zsákdobban csak héjas borsó van, de az enyémben csupa barack van. Nézd csak. (Megoldja a Jani zsákját s héjasborsót mutat meg belőle, a maga zsákjából meg barackot.)

Jani: Oh drágakedves nagypó, hát minek fárasztotta magát a nehéz barack cipelésével, inkább hoztam volna én a barackot, nagypó meg a könnyebbet, a héjasborsót.

Napó: Hát csak azért fiacskám, mert nem bízhattam ám rád, egy kicsit bizony nyálknak meg faláknak ismerlek.

Jani: Én nyálak meg faláknak?! Szó se lehet róla, én még soha életemben se nem nyaltam, se nem faltam!

Napó: No azért mégis csak azt rendelem el most, hogy ezt a zsák barackot add át Zsuzsinak kimagvazni, te pedig a borsót fogod megéjezni.

Jani: Én inkább csak a barackmagvázashoz értek, nem tudom, hogyan kell a borsó héját lefosztani.

Napó: Hát lehet egyenként kifejteni a borsót a héjából, meg lehet bottal kiverni a zsákban. Ahogy akarod. No, most én elmegyek és ideküldöm a barackos zsákért Zsuzsit. (El.)

Jani: Hogy is mondta Nagypó? Hogy az egyik zsákot én igazítsam el, a másikat meg Zsuzsi néni. Melyiket is bízta rám? Úgy emlékszem, a barackos zsákot? Mondjátok (a közönséghez), ugyebár a barackos zsákot bízta rám?! (A közönség: Nem, tevéd a borsós-zsákot, a barackosot Zsuzsi néni!) No lám, mindnyájan azt mondtátok hogy a

barackosot bízta rám. (Tiltakozások.) Én legalább innenről úgy hallom! Innenről tisztára úgy hallatszik, ha mondom! No, éppen jön már Zsuzsi néni! (Zsuzsi jön.) Zsuzsi néni, azt parancsolta Nagypó, hogy én szedjem ki ennek a barackos zsáknak a magvát, Zsuzsi néni meg héjazza ki ezt a másik zsák borsót! (Zsuzsival esetleg váltogatnak, osztoznák, feleselnek.) Úgy, úgy drága, jó Zsuzsi néni, fölsegítem a hátára! Ebben éppen a barack van, csak vigye a nyárikonyhába, majd meglátja. (Hátára segíti a borsós zsákot, Zsuzsi el, Jani a barackos zsákot vígan, dalolva körüláncoltja.) Hajjajajaj! Mindig is szerettem a barack magvát kiszedegetni a barackból. Csak azt nem tudom, hogy kell csinálni. Próbáljuk csak meg. (Kiszed egyet.) Jaj be gyönyörű szép, kövér barack! Még az illata is be gyönyörűséges! Megengedem, hogy megszagoljátok. (Magszagoltatja a vállalkozókkal.) Na, ugyebár! Te Pisti, gyere csak, szorítsd meg egy kicsit ezt a barackot, jobban... Hű, hiszen ez kihasadott! Mit tettél te ügyetlen! Én ilyet nem tettem volna. No, ne félj, nem árullak el. Gyere, megosztozunk ezen a barackon, tiéd a magva, enyém csak a béle. (Megevzi.) A magva, az még sokkal finomabb! Add csak ide Pisti, feltörjük. Kihozom a kalapácsot. (Kalapácsot hoz ki.) Te tartsd a magot, én meg majd ráütök a kalapácsal. (Pisti tartja, Jani a Pisti ujjára — kíméletesen — rákoppint.) Jaj, be ügyetlen vagy. Próbálja valaki más! (Esetleg többekkel végigpróbálja.) Látom, nem vagytok ügyesek ebben a mesterségben, hát odahaza tanuljátok meg! Jaj, de borzasztóan éhes lettem. És csudálatosképpen csakis kizárólag egyedül a barackra van szörnyűséges nagy étvágyam! Azt hiszem, nem ismerik meg a zsákon, ha egy-két szem barackot tévedésből megeszem! Várjátok, nektek adom a magvát! (Eszik, a magvát a közönség között szétosztja, dobálja.) De igazán szégyenlem magamat, hogy én

itt mindnyájatok előtt végeztem a munkámat, még azt hinnétek, hogy nyalakodok, meg falakodok, inkább majd odabenn a zsákban dolgozom. (Rendre mind beljebb bujlik a zsákba s onan beszél ki. A játszó maga egyék beszéde alatt barackot, hogy így a hangja élethűen galuskás-fojtott legyen.) De jó hűvös van idebenn. Mit gondoltok, mit csinálók most én idebenn! (Közönség: Eszel, stb.) Dehogy, dehogya, szó sincs róla, én idebenn szorgalmasan dolgozom, héjazom a borsót. Csak vigyázzatok, nehogy nagypó jönni találjon. (Dalolgat, eszik.) Hű, de be vastag lettem, alig tudok lám kibujni a zsákból... (Kikászolódik a zsákból, roppant hasa van.) Hát a barack hová lett? Ki látta? Hová tűnhetett? Hová tettétek? Megettétek? (Közönség: Te ettél meg!) Bééén?! Rrrrágalom! Én egy szemet se ettem! Senkire láta, hogy ettem volna, hiszen én benn voltam a zsákban! Azalatt talán ti megettétek! Csunya bűn volt! Adjátok vissza! (Kitekint.) Jajajaj, jön Nagypó, jaj, hová bujjak? Jaj, talán ide a zsákba! (Bebujik a zsákba. Nagypó jön.)

Napó: Nini, hát az a Jani gyerek hol lehet? Nem láttátok? Hát a barackos zsák hol van? Nem mondanátok meg? (Közönség: megmondja.) Hiába, fiacskám, én nem hallok, hogy mit mondotok, mert én már öreg vagyok, nem hallok. Csak azt látom, hogy Jani nincs itt, de a zsákja itt van. Az ő zsákja pedig a borsós zsák. Hát az itt van. No, ha a zsák még ilyen tele, akkor úgy látom, énnekem magamnak kell a borsót kihüvelyeznem. Némelyek úgy szokták csinálni, hogy borsóhüvelyeket egyenként kiszemezik, de én inkább úgy szoktam, hogy a zsákot egészben fölakasztom a gerendára, így ni, (Fölakasztja a középre magasra.) aztán egy jó bottal szépen kicépelem, így ni! (Csépel, a zsák ríngatózik, — ez felülről látatlanul rázható, ríngatható — nyikkanások, majd mind hangosabb sikongások, nyögések hallhatók, végül keserves bőgés.) Csépeljem még? Nem hallok, fiacskám, mint mondotok, öreg vagyok már én, nem hallok. Igen, mintha a borsó a zsákban kissé nyivákolna, no, furcsa borsó, mond-

hatom, de se baj. Vajjon elég volt már? (Esetleg tovább csépelhetik.) No, talán már készen is van, lássuk csak, szépen meg van-e már hántva ez a borsó? (Kiborítja a zsákból a bögő Janit.) Hát te hogy kerültél ide a zsákba?

Jani: A sok munkától kifáradtam és elaludtam. Jajajaj...

Napó: Hát a borsó hol van?

Jani: Minden borsóhévelyben barackmag volt! Itt van a sok barackmag, meg ott a fiúknál!

Napó: Elég a köntörfalazásból! Elnyaláncodtad az egészet! Most egy-kettő a konyhába és ha egy óra alatt meg nem fejtéd az egész borsót, há akkor mégegyszer megbarackollak! (Kikergeti, maga utána megy.)

Szent László rózsafája

Alig mult el száz éve, hogy a magyarok első nagy királya megalapította keresztény birodalmát a Duna völgyében, máris tengeri vér és könny áztatta ezt a földet. Voltak nagy királyok, akik nemcsak kardjuk erejével, hanem bölcs törvényeikkel és megnövelték az ország hatalmát, de voltak trónviszályok, ádáz testvérharcok is, amelyek sok nyomorúságot és szenvedést okoztak a népnek. Mert hiába az embereknek minden bölcsesége, ha szeretet és megbocsátás helyett gyűlölködés, testvéri irigység és féltékenység lesz urrá a szívekben.

Egyedül a már életben szentnek nevezett László király volt, aki a testvéri szeretetben is példát mutatott népének. Testvéreivel jóban-rosszban megértették és segítették egymást. Egyszer, amikor még az idősebb Géza volt a király és a három testvér a palota kertjében sétálgatott, László saját tenyerével fogott fel egy nyilvesszót, amit a bátyja szívének szánt egy nyomorult orgyilkos. László tenyeréből piros vércseppek hullottak a földre és a nyomában másnapra gyönyörű rózsafa nőtt. Csodálatos rózsafa volt ez. Piros, fehér és a szivárvány minden színében játszó rózsák illatoztak rajta kora tavasztól kész ősziig, emlékeztetül arra a nagy testvéri szeretetre, ami összefűzte a királyi hercegeket.

László király öreg napjaira is, amikor már csak egyedül élt testvérei közül, gyakran elüldögélt a rózsafa alatt, miközben aggódva gondolt népe jövődj sorsára. Mivel neki magának nem volt gyermeke, aki a trónt örökölhette volna, bátyja fiait nevelgette és íntette arra, hogy csak ha a szeretetben is példát mutatnak, lesz boldog az ország népe, mely fölött majd uralkodni fognak.

Kálmán király, aki nagybátyja helyét a trónon elfoglalta, igyekezett is mindenben követni László intelmeit. De nem úgy az öccse, Álmos herceg. Ez folyton irigykedett királyi bátyjára és többször fel is lázadt ellene. Kálmán király többször megbocsátott neki, de végül is elvesztette türelmét. A sok testvéri viszálynak az lett a vége, hogy a király hívei páronlottak a lázadó Álmos hercegre és kíséreléssel együtt megfosztották szeme világtól. Talán meg is ölték volna őket, ha Isten kegyes szolgái, a jólelkű szerzetesek gondjaikba nem veszik a szerencsétleneket. A dömösi kol-

ostorba vitték és itt rejtegették hosszú időn át ellenségeik elől.

Álmos herceget azonban itt is elfogta a nyugtalanság. Egy napon átruhát öltött magára és egy kolduló baráttal együtt útnak indult, hogy valamelyik külföldi országban híveket szerezzen és bosszuló hadjáratot szervezzen bátyja ellen. Ez azonban nem sikerült neki és hazájától messze, idegenben kellett meghalnia.

Fia, a kis Béla herceg azonban ott maradt továbbra is a dömösi kolostorban, ahol különösen a jó öreg Gábriel atya vette gondjaiba és nevelgette apai szeretettel az immár teljesen elárvult, szomorú gyermeket. Édesanyja ugyanis még egészen kiskorában halt meg a kis hercegnek és a sok szenvedés és megpróbáltatás között bizony nem volt, aki szegénykét mosolyogni megtanította volna. A jó Gábriel atya is hiába kövelet el mindent, hogy a szomorú gyermek arcát mosolyra derítse. Végül is elhatározta, hogy elmegy és hoz neki azokból a csodálatos illatú rózsákból, amelyek László király hulló vércseppeiből fakadtak valamikor a palota kertjében. Ezeknek édes illatáról azt mesélte a nép, hogy még a haldoklót is mosolyra deríti.

Igen ám, csak hogy attól a szomorú naptól kezdve, hogy Kálmán királyt elhagyta béketürelme testvérével szemben és hagyta, hogy az apja bűnéért ártatlan gyermekén is végrehajtsák a szörnyű büntetést; nem virult többé a László rózsafája. Még leveleit is elhullatta és bármit tettek vele, hervadásnak, száradásnak indult. Így hervadt el a mosoly örökre a már sír felé hajló Kálmán király enyuján is, hiába keresett vigasztalást kislia szemében és tudós könyveiben.

Szomorúan állt meg a palota kertjébe lopódzó Gábriel atya az elszáradt, szomorú rózsafánál. Könnyekre fakadva, könyörgött az Egek Urához, legyen segítségére, hogy a szegény, kis világtalan herceg arcát mosolyra derítse. És az Úr meghallgatta jámbor öreg szolgája könyörgését. Kicsiny, gyenge hajtás fakadt az öreg rózsáton ott, ahová Gábriel atyának a könnyei hullottak.

— Uram, hogyan köszönjem meg, hogy csodát tettél méltatlan szolgád kedvéért?! — sóhajtott hálattal szívevel, boldogan az öreg szerzetes.

Elővette kését a tarisznyájából és vágva vágta le a zsenge hajtást a száraz rózsatöről. Sietve vitte haza a dömösi kőlostor kertjébe és ott mindjárt bele is oltotta egy vad rózsatöbe. És másnap reggelre csodálatosan szép, nyíló rózsákkal teli rózsafa lett belőle. Édes illata beáradt a nyitott ablakon a kis vak herceg szobájába és az mosolyogva nyitotta fel szemét.

— Óh, be gyönyörűt álmodtam! — mondta az ágya mellett álló Gábiel atyának. — Csodálatosan illatozó kertben jártam, angyalok édes zenéjét hallottam, majd egy könnyű kéz érintésére megnyílt a fény is szemem előtt és láttam... Ó, Gábiel atya! Színeket, fényes árcokat és embereket láttam én, aki szememvilágát olyan kis koromban veszítettem el, hogy mindezekre már nem is emlékeztem!

Az öreg Gábiel atya könnyes szemmel fogta kézen a kis herceget és vezette ki őt a kertbe, a sok-sok tarka nyíló virág között nyíló csodálatos rózsafához. Piros, fehér és minden más lehetséges színű rózsák együtt volt ezen a rózsafán és minden színű rózsának más-más volt az illata.

A kis herceg keze boldogan nyult ki a rózsák felé és miközben sorra tápinogatta, lágyan simogatta őket, a jó öreg Gábiel atya tanítgatni kezdte:

— Ez itt egy piros rózsák, színe mint a hajnalé, meg a királyok bíborkarpijájé, szagold csak meg!... Ez meg itt sötétpiros, mint az a néhány vércsöpp, amely a szent-életű László király tenyeréből hullt a földre, amikor nagyapádát védte meg az orvul nekiszánt nyilvesszőtől... Ez meg itt fehér rózsák, a hónál is fehérebb, a levele úgy-e, milyen lágy, könnyű, mint a hab... Ez a gyönyörű sárga tearózsák pedig olyan, mint az arany... Kisgyermekkorodban sok aranyéket láttál, édesanyád, szegény is viselt a fején, meg a karján s könnyű kicsi kezéd csak úgy repdesett a fényben megvillanó arany felé.

Igy tanítgatta a most már mosolygó gyermeket a jóságos szerzetes és a kis Béla nem sokára könnyen tudta megkülönböztetni illatuk után a rózsák színeit is. És világtalan szeme ellenére is mindinkább kirajzolódtak előtte a körülötte élő emberek, állatok, virágok színei, vonalai és az egész élő világ képe.

De megtanította a jóságos Gábiel atya a királyi herceget az élet minden egyéb tudnivalóira is. Mesélt neki az ősök nagy hőstetteiről, erényeiről és hibáiról és mindegyiknél Jézus Krisztusról, aki a szeretet és megbocsátás örök mintaképeül kell hogy szolgáljon a kereszténység hitveinek.

És a kis vak herceg szívében hálás talajra találtak a szentéletű pap tanításai. Isten akaratában megnyugodva viselte sorsát és szívében nem táplált bosszúvágyat azok ellen sem, akik édesapját és őt szeméviláguktól megfosztották. Így serdült fel lassan ifjává,

várván, hogy az isteni Gondviselés kijelölje helyét az életben. És ez nemsokára be is következett.

Kálmán király halála után fia, II. István még gyermekfövel került a királyi trónra. Elkényeztetett, mulatoznívágyó ifjú lett belőle, akinek erőszakossága az évek során még csak növekedett. Házasságát nem áldotta meg Isten gyermekkel s ő maga is még fiatal korában haldalos betegségbe esett.

Csendes szobában, bíborkarpijós ágyban feküdt a nagybeteg király. Halálra, gyászra elkészített sírveremnek tűnt fel körülötte az egykori büszke királyi palota. Sírverme nem csak öneki magának, hanem az egész Árpád nemzetségnek, amelynek ő volt utolsó hajtása. Azt ugyanis nem tudta a király és nem tudta a dömösi szerzeteseken, no meg a dérék Pál püspökön kívül senki más sem az országban, hogy Álmos herceg fia, Béla életben van.

Hallva a király szomorú haldoklását, Gábiel atya letépett egy csokorra valót a csodálatos rózsafáról és elindult a királyi palotába. Ott kihívatta a király ágya mellett örködő Pál püspököt és odaadta neki a rózsacsokrot, hogy tegye az immár napok óta öntudatlanul hánykódó király mellé.

S hát, amint Pál püspök ezt megcselgkedte, a rózsák édes illatára a nagybeteg király egy percre felnyitotta szemét, majd ismét álomba szenderült.

Ez az álom azonban az Istennel való megbékélés álma volt, mert a beteg szenvedő arca elsimult és ajka körül szelid mosoly derült. Ki tudja, mi mindent láthatott, a csodálatos rózsák mi mindenről mesélhettek neki rövid szendergése alatt, miközben Pál püspök imádkozva térdelt ágya mellett.

Egyszer csak felnyitotta szemét és így szólt:

— Mit rejtegetitek előlem öcsémet, Béla herceget, akit a Mindenható vigasztalásul tartott meg nekem haldokló óráimra? Aranyban, fényben, királyi tisztességben hozzátok őt élelem, hogy nagy utam előtt még szívemre ölelhessem!

A parancsot azonnal teljesítették és az ifjú herceg, a magyarok jövőd királya nemsokára ott állt királyi bátyja előtt. A haldokló reszkető kézzel ölelte magához öccsét, aki ebben a pillanatban világtalan szemmel is látta a sokat szenvedett királynak utolsó, üdvözült mosolyát.

Vak Béla királyban újra kivirult Árpád törzsoke, utódai több mint másfélszáz évig uralkodtak az országban. Önmaga istenföls, békességes természetét holtáig megörizte és palotája kertjében, ahol újra kihajtott Szent László király rózsafája, mindig mosolyogva, látó szemmel jár édesen illatozó virágai között.

Művelődési mozgalmak.**Költő és népnevelő.**

149 esztendővel ezelőtt, 1790. augusztus 2-án született Kölcsey Ferenc, népünk egyik legnagyobb nevelője, Széchenyi István munkájának előkészítője.

A szilágymegyei Szódemeter községben született, református nemesi családból. Nehéz viszonyok között nőtt fel. Apja, anyja korán elhalt s a hat Kölcsey-gyermek árván maradt. Az árvák később Debrecenbe kerültek, hol egy kicsi, nádfedeles házban húzták meg magukat. Egy öreg cseléd gondozta őket, közük a kis Ferencet, akiről ekkor még kevesen gondolták, hogy pár évtized múlva az ország legnagyobb vezetői között fogják emlegetni.

Kölcsey Ferenc Debrecenben a híres református kollégiumba iratkozott be. Vézna, sápadt kis tanuló volt. Himlő miatt bal szemére megvakult, s a másik szemével is rövidlátó volt. Emellett gyakori fejfájás kinozta, úgy, hogy egészségileg talán sohasem érezte egészen jól magát. De lelkileg annál kiválóbb volt. Nagy kedvvel és szeretettel tanult az ősi kollégium falai között s csakhamar egyike lett az iskola legjobb tanulóinak. Négy idegen nyelvet tanult meg s évről-évre nagyobb kiarrással gyarapította tudását.

Ügyvédi oklevelet szerezve, rövid ideig Pesten gyakornokoskodott. Csakhamar azonban otthagyta a fővárost és hazament falujába gazdálkodni. A gazdálkodás bizony elég nehezen ment, mert a birtok is kicsi volt s Kölcsey gazdálkodó-kedve is kicsi. De mégis gazdálkodnia kellett, mert nemcsak magára, hanem elhalt testvére gyermekeire is gondot viselt. Am a gazdálkodó és az időnkénti ügyvéd Kölcsey minden szabad idejében költészettel és nemzetnevelési kérdésekkel foglalkozott. Verseket írt és másokat tanított arra, hogyan kell szép magyar verseket írni. A magyar nyelv ugyanis évszázadokon keresztül nem sokat fejlődött, mivel a vezetők nagy része idegen nyelven, németül, vagy latinul beszélt. A könyveket is leginkább latinul írták s a törvényeket is ezen a nyelven adták ki. Kölcsey idejében pár magyar író mozgal-

mat indított a magyar nyelv fejlesztése érdekében. A nép beszédjéből, kifejezéseiből új szavakat képeztek s azokkal próbálták helyettesíteni a magyar beszédbe idők folyamán becsuszott idegen szavakat. Arra törekedtek, hogy minden dolgot magyar szóval fejezzenek ki s ha egy tárgyra nem volt megfelelő magyar szó, próbáltak újat képezni. Ez a mozgalom lassanként diadalra vitte a magyar nyelv fejlődésének ügyét s így pár évtized alatt anyanyelvünk meggazdagodott.

Kölcsey teljes szívvel csatlakozott a nyelvújítókhoz. Megbírálta a költők verseit s így próbálta őket továbbtanulásra buzdítani. Lassanként kezdték nevét megismerni. Különösen híres lett egy verse miatt, melyet 1823 januárjában írt s melyben Isten segítségét kérte gondokkal küzdő népe számára. E verset azóta is „Himnusz“ néven ismerik.

1829-ben szatmármegyei főjegyzővé, három év múlva pedig országgyűlési képviselővé választották. A vármegyei gyűléseken és később a pozsonyi országgyűlésen kitaratóan küzdött népe jogaiért. Csakhamar az ország legnagyobb vezetői közé került. Minden kérdésben igyekezett a legjobb és legmagyarabb megoldást találni. Híres beszédet mondott a jobbágyság felszabadítása érdekében. Kifejtette azokat az előnyöket, melyek az országra következnének a jobbágyság terheinek eltörléséből. Hasonlóan sikraszállott a magyar nyelv érdekében, követelve, hogy a magyar legyen az ország hivatalos nyelve. Mikor a teljes vallásszabadság kérdése szóba került, bátran mondotta, hogy „a lélek meggyőződése felett senki földi ítéletet nem tarthat“.

Szerette volna, hogy a magyarság minden téren többet tanuljon. Szomorúan látta a földművelés és az állattenyésztés elhanyagolt voltát. Nemcsak a jobbágyok, de a földbirtokosok is elavult módon gazdálkodtak, pedig okossággal földjük sokkal többet jövedelmezett volna. De mivel nem akartak tanulni, maradt minden a régiben. „Mi gazdaságunkkal is úgy teszünk, mint nyelvünkkel,

— írta. — Egyik nélkül sem élhetünk, egyiket, mint másikat naponként használjuk: mégis eszünkbe nem jut, hogy megtanulásokra gondot kellene fordítani. S kell-e csudálnunk, ha mindkettőben számtalan hibákat követünk el?”

Am a Kőlesey munkásságát és gondolatait a bécsi kormány veszedelmesnek tartotta

s ezért csakhamar alkalmat talált eltávolítására a pozsonyi országgyűlésről. A nagy nevelő visszavonulását a politikai szereplését magyar körökben nagy szomorúsággal fogadták. Kőlesey pedig újra hazament gazdálkodni. De már csak pár évet élt ezután. 1888-ban tüdőgyulladást kapott és egy heti betegeskedés után meghalt.

Nagyszabású ünnepek Petőfi halálának emlékeztérére.

Fényes ünnepség keretében rőtta le idén is kegyeletes hódolatát a magyarság. Petőfi Sándor halálának 90-ik évfordulóján a fehéregyházi csatásikon, a szabadságharcban hősi halált halt költő és névtelen társai emlékműve előtt.

Az ünnepség délelőtt kezdődött a siremlék mellett, majd Segesváron a városháza színháztermében folytatódott.

Kora délelőtt gyülekezni kezdett a nép Petőfi siremléke körül s kisebb-nagyobb csoportokban táborozva helyet biztosított a közelben. Az udvarhelyiek mellett sok-sok idegen arcot lehetett látni. Erdély minden részéből, de a Bánáthól és más vidékekről is eljöttek ünnepegni Petőfit.

A siremlék csakhamar virágpompába öltözött. Piros lánjbis székely lányok lilimoi ékesítették az örökzöld fenyves közepén, magasba emelkedő emlékoszlopot. A közeli fák ágain gyermekek hada s fényképezők gárdája fészkelődik, hogy a színpompás jeleneteket jobban megfigyelhesse és megörökítse. Fuvós-zenekarok mellett, egyesületi zászlók alatt történt felvonulás után, a Segesvári Székely Alkalmazottak Társaságá-

nak fuvós zenekara királyhimnusszal megnyitja az ünnepélyt. Utána fegyelmezett sorrendben peregnek le egymásután a műsorok számai.

Elsőnek Nagy Béla segesvári unitárius lelkész mondott lélekemelő, Petőfi szellemét idéző hatásos imádságot, majd gróf Teleki Ádám országgyűlési képviselő, a Magyar Népközösség képviselője mondotta el hatásos emlékeztetőt.

Meg kell azonban említenünk a Csikszeredai Dal és Zeneegylet „Székely keserves“-ét, mely a meghatottságig lekötötte a hallgatóság figyelmét.

Azután szép megrendezésben és gyönyörű szövegekben adtak elő Petőfi-dalokat: a Medgyesi Magyar Polgári Kör Dalárdájának férfikara, a Segesvári Református Dalkör, a Tövisi Római Kat. Dalkör, a Homoródszentpáli Dávid Ferenc Egylet Dalköre, a Szászregeni Magyar Polgári Kör Dalárdájának vegyes- és férfikara, a Brassói Magyar Dalkör férfikara, a Csikszeredai Dal- és Zeneegylet.

Alkalmi énekszámot adott elő: a Segesvári Magyar Kaszinó Dalárdája, a Fiaifalvi Ifjúsági Énekkar.

„Egy gondolat bánt engemet“ c. költeményét, előadta a Székelyudvarhelyi Tessedző Egy-

sület szavalókórusa. Dr. L. éva Lajos ref. tanítónőképző iskola tanár betanításában.

Szépen szavaltak: ifj. P. k e t e Domokos oklándi székely gazda, saját szerzeményű „Petőfi halálának 90-ik évfordulójára“ költeményét, P. á I Károly sz.-udvarhelyi kisiparos saját szerzeményű „Fohász Petőfihez“ c. költeményét, S z a k á c József a Medgyesi Polgári Kör tagja Petőfitől: „Ha férfi vagy légy férfi“. Az összes szereplők künően betanulták és Petőfi nagy ünnepéhez méltóképpen adták elő műsorszámukat.

Végül koszorútelek következtek, melyeknél S z e l e B. dr. nagyhatású beszéde ragad meg a hallgatóság figyelmét. Beszédében hangsúlyozta, hogy „nemcsak megszokásból jöttünk ide, hanem buzgón imádkozunk Petőfihez. Mert ha élni akarunk, Petőfi szelleméhez ma tóknak kell lennünk. S ha vagyunk, akik voltunk, leszünk, akik vagyunk.“

Ezen az ünnepélyen a nagy nap méltósága, Petőfi szellemének és eszméjének mélység gondolata hatotta át, a lelkesek. Ugy érezték e szűk, de világ szülő szabadságtéren a porlós székelyek fiai, unokái, az ősi magyarság nevében közelről ide zarándokolt m

magyar irodalom kiküldöttjei, a magyar dalosgárda s egyéb magyar intézetek, társulatok és testületek, valamint a búzamezők napbarnított munkásai és azok képviselői, hogy a „szent világszabadság“ nagy templo-

mában gyűltek össze, közös imádságban beszámolót tartani szellemóriásunknak, Petőfi Sándornak.

A magyar szabadságharcban — kívánsága szerint — nem hiába esett el „ott a harc meze-

jén“ és „nem hiába folyt ki ifjú szivéből“ szép piros vére, mert az ő örök megváltó szelleme, — mint szent örökség — a lelkiünkben él és élni fog az idő végtelenségéig.

Vinczeffy Sándor

Hivjatok nyaraló gyermekeket!

A nagyon várt pillanat megérkezett. Nyőrcsücs van bucureştii magyar gyermek, szüleikkel és hozzátartozóikkal együtt, az állomás csarnokában izgalmas pillanatok között várta az Erdélybe induló vonat kiindulását. Milyen megbatódó kép, amikor a főváros levegőjétől megszabadt arcocskákat pirosság önti el, a készülődés és várakozás pillanatai alatt. Vannak közöttük olyanok, akik már voltak Erdélyben, ismerik a szép, virágos mezőket, hűsítették testüket a Maros, Szamos, Körös és Küküllő hullámai között, látták a szép égbenyuló fenyveseket, hallották a dalos madarak csattogó énekét s érezték az erdélyi falvak áldozatos vendégszeretelét. Ezek tudják — mert tapasztalták, — hogy milyen nagy szeretettel várják őket Erdély falvainak kérgestenyérű, de melegszívű lakói. Azok pedig, akik még nem szívták tüdejükbe az itteni friss-üde levegőt, nem kóstolták az életet adó, jó barna kenyeret, boldog reménységgel a szívéjükben várják az indulást.

A szülők pedig Istenbe vetett hittel és reménységgel engedik utra drága kincseiket, azzal az erős bizodalommal, hogy aki gondot visel az ég madaraira, megóvja ezt a gyermek-sereget is minden bajtól és veszedelemtől.

Utunkban, mindenünnen a határtalan melegség és szeretet áradt reánk. A brassói nőszövetség zsemelével és friss tejjel vendégelt meg kicsinyeinket. Öröm volt a nőszövetségi tagoknak látni azt, hogy a friss tej zamatos ize milyen nagy örömet szerzett a gyermekeknek. Ugyanezt a kedves vendéglátó szeretetet érezték gyermekeink Segesváron is, ahol a jó és izletes ebédén kívül, lemoshattuk a főváros porát és felüldülhettünk a Küküllő hús vizében.

Felejthetetlen marad mindnyájunk számára az a pár nap, amit a székelyudvarhelyi tanítónőképző százados falai között töltöttünk. Itten éreztük igazán a jóságos szívek anyai és atyai gondoskodását. Akikkel itten találkoztunk,

mindnyájan megértették a gyermeknyaraltatás nagy jelentőségét, mert máskülönben nem fogadták volna kicsinyeinket úgy a szeretetükben. Innen osztottuk szét a környező falvakba a gyermekeket, ahova már nagyon várták őket. Sok helyre nem is jutott annyi, mint ahányat kértek. Elhelyező utunkon bizalmat és reménységet öntött szívéinkbe az egyik székely kapun talált felirat: „Szives vendéglátó ez kapu gazdája, de a gonosz embőrt furkósbotlall várja.“ Igen nagy vendéglátó szeretettel fogadták a bucureştii magyar gyermekeket a székely hajlékok gazdái, furkósbotlall nem várt senki, mert úgy látszik, az egyszerű földműves székely testvéreink megértették Jézusunk parancsát: „Aki egy ilyen kis gyermeket befogad az én nevében, engem fogad be.“

Milyen megható és kedves volt az, ahogyan a parajdi református gyülekezet tagjai szétkapkodták azt a 16 gyermeket, akiket odavittünk. Az egyik kedves család új ruhával készen várta a kis bucureştii gyermeket, akit játszótársul választottak egyetlen gyermekük mellé.

De vajjon egész Erdélyszerte csak 80 áldozatos szívű magyar család élne!? Csak ilyen kevesen értenék meg a hívó szót? Mások nem akarnak résztvenni a gyermeknyaraltatás mozgalmában? Ha ez igaz lenne, azt mutatná, hogy a mi magyar népünk süket és nem hallja meg a száz meg száz bucureştii magyar gyermek segélykiáltását, amikor tisztább levegő, izletesebb tej és testvére szeretetére vágyik. Szent a meggyőződésünk, hogy amikor magyar testvéreinkhez eljut hívó szavunk, mindenki teljesíti majd felebaráti kötelességét!

Boldogok volnánk, ha minél több gyermeket juttathatnánk a falu örömeihez és áldásaihoz. Várjuk a hívó szót!

Takács Pál,
bucureştii ref. tanító.

Mulaffató

ÜZENET A VÁROSBÓL.

Most, hogy a Végzet városba sodort,
Itt ülök én egy udvari szobában.
Zord helyiség ez, olyan tömlöcarcú
Borongós. Bár künn napsugár van!
Míg háztetőkről szétfolyik a nyári,
Mosolygó fényben úszó aranypermet,
Hat szál muskálli, ablakomnak díszé,
Fonnyadtan, búsan állnak egymás mellett.

Sötét künn csak egy gyárkéménytető,
Mely kormot mázol az azúr égboltra..
Minden egyéb dús színekben pompázik,
Az utca, élet, mintha mind ragyogna.
Hangos a lég! Az autókürt dudát...
A gépkocsi mint sárkány zúg alattam...
De életvágyak mámorában folyton
A csendet várom, egyre szomjasabban.

Falusi csend, mily sokezer szavú!
Halk hangod mostan annyira hiányzik...
A színek is ott egyszerűbbek, mégis
A Nap áldóbban és szebben sugárzik...
S a rét zöldjén, a termőföld smaragdján
Más a mosolya, ahogy megpihen...
...Hat szál muskálli velem együtt búsan
A városból a faluba ízen.

Teleky Dezső.

Községi varju.

Tréfás nép lakja a mi falunkat, Rovásfalvát. Széltében-hosszában járják a csinyek, amelyeket az odavalósi emberek elkövetnek. Nem is mondom meg a falu igazi nevét. Mert bizony a Rovásfalva név csak úgy, rajta maradt a falun. Ezt a különös nevet pedig azért érdemelte ki, mert amint a rossz nyelvek mondják, itt nemcsak a koresmáros használja a rovást, hanem a plébános, meg a bíró uram is. Teszem fel, ha valamelyik atyafit felesége gyermekkel ajándékozza meg s mint illik, az atyafi elmegy e fontos eseményt bejelenteni az úr szolgájának, a plébános az ajtófélfára jegyzi fel az adósságot. Saját szememmel láttam, hogy Repce Ambrusnak még ma is négy rovása van. Pedig két leánya már férjhez ment s nagy unokái vannak. Hej, mert ha a mai nyomoruságos időkben az ember nem szeret fizetni, százszorosan így van ez Rovásfalván. No de, ami késik, nem mulik, s egyszer talán, ha jól üt be a termés, Repce bátyám is megnyitja lájbizsebet.

Ezeket pedig nem azért mondtam, hogy a Rovásfalva elnevezést megmagyarázzam, hanem hogy... hát igen... ne keressünk... a falu népe igen-igen zsugori. Itt nemcsak foghoz verik a pénzt, de inkább is nyelik, mintsem tovább adják. Különösen Repce Ambrus bátyám.

Történt pedig egy alkalommal, hogy Repce Ambrus ablakára rászállt egy varju. Hát ebben nincs semmi baj. A varju azért varju, hogy ablakra szálljon, különösen akkor ha nagyon hidegecske van. Az ember pedig azért ember, hogy kidobjon a szegény madárnak néhány morzsát. Hát Repce uram is ember, még pedig a javából. És ha annyira szoritja is a pénzt, nem sajnál a szegény állattól néhány morzsát. De ez a varju is olyan volt, mint többi fajrokonja: merész és szemtelen, s másnap is megjelent. Repce uram, — bár nem olyan jókedvvel, mint azelőtte való nap, — ismét kidobott néhány kenyérdarabkát. Akkor, éppen akkor lépett be az öreg hűséges oldalbordája, Tekla néni. Megpillantotta a madarat, amint javában lakomáz, s felförtyent:

— A szemtelenje, még ide is betolakodhat!

Na, de ezzel még nem végződött be a történet. Másnap éppen az öreg egy ókalendáriumot lapozgat s hallja, hogy az ablakon ismét hangoskodik a tegnapi vendég.

— Majd még mit ne, — szolt oda, — mindennap telezabáltassalak!

De bizony a varju csak álhatatosan röpködött, követelve a járandóságot. Tekla néni is észrevette s korholó szavakkal hessegetni kezdte. Am a madár nem távozott, amíg nem dobta ki neki egy kis elemózsát.

Következő nap megint megjelent a varju jufi s ekkor Repce uram már teljes szívéből mérgelődni kezdett:

— Menj a György-portára, ott több van mint nálunk. Így s úgy, akárhogy is volt, annyi szent, hogy a madár a következő nap és minden nap pontosan eljött behajtani kenyérvetelését. Annyira szemtelen volt már a varju jószág, hogy kénytelenek voltak minden alkalommal morzsát vetni, mert különben nem távozott, ott röpködött az ablakon. Egyszer aztán az asszonyból is kiszökött a méreg:

— Én már többet nem etetem a bestét!

állatot. Jobban teszi, — szól az urához, — szól a községnek.

— Igaza van, anyjuk, — válaszolt az ember, — még ma szólok.

Azon minutumban fel is kászolódt s adult a község házához. Eppen jókor érkezett, bent volt a bíró uram s előadta neki a szentelen varju esetét. S azt is megmondta világosan, hogy a gonosz jószágot többet nem etetik, ott a község, etesse az.

A bíró komoly ember volt, meghallgatta a panaszt s annyit mondott:

— Jól van, összehívom a tanácsot.

Csakugyan még aznap délután a dobos bejárta a falut s közhírré tette, hogy minden tanács tag jelenjen meg, mert tanácskozással lesz. Azt is elmondta, miről van szó.

Másnap délelőtt a tisztelt tanács tagok ott voltak a nagy teremben, melyre ki volt írva: Tanács terem. Ott volt a panaszos, Repce bácsi is s főlháborodva adta elő, hogy meggyült a baja a varjuval. Természetesen ez alkalommal is bemutatkozott Rovásfalva községes főszevénysége. — Én nem tartom, én sem, — hangzott mindenünnen. Végül is határozott bírói szó döntött. Nem szabad hagyni, hogy a varju elpusztuljon, azért a községnek kell tartania.

Erre azután nem volt ellenmondás. A bíró szava szent. Igen, de hogyan tudassák a varjuval, hogy ma Cseke Ádámnál, holnap pedig Bokros Sámuelnél terítik asztalát? Végül is úgy döntöttek, hogy akire sor kerül. Repcéékhez viszi a varju ledelt. Így kiegyenlítették a pört: a varju is jóllakik, s Repce gazda se szegényedik el.

Igy azután a varju mindennap jól lakhatott. Meg is jelent hűségesen egy héttig. Akkor azután elmaradt. Hiába várta Repce bátyám, meg a neje, a varju nem jelentkezett. Az ember előbb még jelenteni akarta a dolgot a bírónak, de az asszony lehurrogta:

— Már bizony miért szólnánk el a dolgot, hadd hozzák a népek a varjukosztot. Jó lesz a disznóknak.

Hozták is egyideig hűségesen. De maradt-e titok széles e földön, míg asszonyok vannak? Itt-ott már suttogni kezdtek: a varju eltűnt. A hír bejutott a bíró uram füle s maga elé hívatta Repce uramat:

— Hol van a varju?

Az öreg ötölt-hatolt s végül is ki kellett böknie:

— Bizony, már jó ideje nem láttuk.

Ekkor a bíró uram ismét összedoboltatta a tanácsot s a derék atyafiak nagy örömmel vették tudomásul, hogy ilyen hamar sikerült megszabadulniok a felesleges vendégtől.

Holló Ernő.

Aki a királyt kereste és nem találta meg.

Az 1832—36-ik évek közt negyven hónapig tartott magyar országgyűlést nagy jelentőségű ujtások tárgyalása, aminők voltak a jobbágyok helyzetének javítása, az urbériség reformja és más hasonló, szokatlanul élénk tette. Ezen az országgyűlésen tűnt fel az akkor még csak harminc éves Deák Ferenc. Mellette Kőlcsey, felsőbükki Nagy Pál, ifjabb Wesselényi Miklós báró és más jelesek harcoltak a kormány ellen. Köztük volt galanthai Balogh János híres barsi követ, akinek már hasonló nevű édesatyja is híres ellenzéki vezér volt az előbbi országgyűléseken, nagy szószólója volt a jobbágyosztály érdekeinek és elsőnek javasolta a botbüntetés eltörlését.

Balogh János örökölte atyja szabadelvű gondolkodását, de egyike volt a leghevesebbeknek az országgyűlésen. Még Deák Ferenc se mindig tudta őt mérsékelni, aki különben mindig helyeselte beszédeit és sokszor utána legott felszólalva, ugyanazon álláspontra helyezkedett. Igen jó viszonyban volt Balogh János ifjabb Wesselényi Miklós báróval is. A szabadelvű reformok, az alkotmányosság védelmén kívül nagyon kitüntette magát Lengyelország felszabadítása érdekében az országgyűlésen kifejtett működésével is. Ezt a lengyelek nem feledték el. Az 1930-ban rendezett párisi lengyel kiállításon díszhelyet juttattak az ő képmásának.

Az országgyűlés alkalmával gyakori társas összejöveteleknek, amelyeken természetesen politikai viták uralkodtak, mindig Balogh János volt a lelke. Az 1932. év Szilveszterestjél sok követ és néhány főrend együtt töltötte egy pozsonyi vendéglőben. Amint fel van jegyezve, Balogh férfias szépségének és érces hangjának egész teljességével olyan lelkes beszédben tett fogadalmat a kitartásra, hogy tüze elragadt társaira is. Persze a titkos rendőrség az ellenzékiek minden lépését számon tartotta, még a Deákét is. Így jelenti Balognak azt a „nagyon

ember 15-én Bécsbe menesztett, hogy tárgyaljon az osztrák birodalmi gyűléssel. Deák Ferenc vezette a küldöttséget. Azután jött a szabadságharc vérvívatára, amelyben Balogh mint tizedes vett részt. A világosi fegyverletétel után Kossuth-tal, Bemmel és a többiekkel együtt ő is Törökországba menekült, sanyarú sorsukban osztotva. 1851-ben Maltába megy egy fegyverszállítmány átvétele céljából, mert Kossuth még mindig azt remélte, hogy az osztrák zsarnokság ellen a harcot újra fel lehet venni. Azután Londonban élt, a Magyar Nemzeti Múzeumban őrzött leveleinek tanúságaként nagy nélkülözések közt. 1857-ben jött haza hosszas bűnbocsásából, de itt is szomorú sors lett osztályrésze. Egyik barátjához Zoborhegyről írt levelében így panaszodik: „En is részese va-

lék ama dicsőségnek, aminőt a Nemzet választottjainak osztogat. Azonban mi Iőn mindennek vége? Életem rózsáágairól a virágok elfonnyadtak, csak tövissei maradtak.“ Elkobzott birtokait ugyanis családja visszakapta, de azokhoz ő családi viszálykodás miatt nem juthatott. Elhagyatva, szeme világától is majdnem egészen megfosztva, Érsekújváron fejezte be a hazafiság e ritka vértanuja — amint Eötvös őt nevezi — érdemes és érdekes életét. Alakja megvan örökítve a Magyar Tudományos Akadémia palotájának Akadémia-utcai oldalába helyezett domborművön, amely azt a jelenetet ábrázolja, amikor 1825. november 3-án a kerületi tábla ülésén gróf Széchenyi István egy évi jövedelmét ajánlotta fel az akadémia megalapítására.

Balogh Arthur.

Apróságok • Adomák

Az udvarias szőkefalviak.

Azt már sokan tudják a Küküllő völgyön, hogy Szőkefalvának mily kedves, udvarias népe van, de azt nem tudják vagy legalább is kevesen, hogy Gálfalva és Szőkefalva mily kegyetlenül ráfizetett az udvariasságra. Bizony, ez egy kicsit régi történet. Mikor a tatárok elértek a Küküllő-völgyig, s már itt is minden füstölt, lángba borult, menekülni akart a két falu népe, de a Küküllőn keresztül csak egy híd volt. Itt összetalálkoztak a gálfalviak a szőkefalviakkal. Mind a két falu egyszerre érkezett. A szőkefalviak megkínálták a gálfalviakat, hogy menjenek át a hidon, a gálfalviak a világ kincséért sem saartak a hidra lépni a szőkefalviak előtt. Így addig-addig kínlózkodtak, amíg odaértek a tatárok és megritkították a két falu népét.

Azóta szállóige a Küküllő-völgyön:

„Csak ne kínálgatózzatok, mint a szőkefalviak.

Titokzatos sirkövek.

A Csendes Óceánban fekvő Husvét szigetek őslakóinál rendkívül érdekes temetkezési szokások voltak. Halottaikat a tengerpart közelében temették el és a sirtoltok fölött ma is emeletnyi magas szobrok állanak. A szobrok eredete nagyon rejtélyes. A hatalmas, emeletház magasságu szobrokat a sziget belsejében faragták és óriási fáradsággal, kezdetleges műszaki eszközök segítségével szállították ki a tengerpartra. Érdekes, hogy más népeknél is megtaláljuk ennek a szokásnak a nyomát, hogy halottaik emlékére hatalmas építményeket emeltek. Valószínűleg a Husvét szigetek őslakói szent helynek tartották temetkezési helyüket és a szobrok az ősök szellemét jelképezték. Valószínű az is, hogy a hatalmas szobrok alatt tömegszerencsétlenség áldozatai nyugosznak, akiket egy tűzhányó kitörése pusztított el. A szigetlakók mondáiban ugyanis még ma is nyomát találjuk annak, hogy évezredekkel ezelőtt nagy természeti szerencsétlenség pusztított a szigeten. A sziget-

getlakók ma is azt tartják, hogy az emlékkövek jelképei a multnak és azt hiszik, hogy a halottaknak csak a lelkük száll el, de testük ma is él. A hatalmas szobrok mindenestre bizonyítják, hogy a napjainkban féltvad állapotban élő népeknél hajdan nagy műveltségük és kitűnő állami berendezkedésük volt.

Balkezesek városa.

Az Ázsia délkeleti részéhez közelfekvő Celebes szigeten Tomi városban az összes emberek balkezesek. Egy hollandiai tudományos társaság az esetet gondos vizsgálat tárgyává tette és megállapította, hogy a balkezesség ellenére a férfiak és nők egyformán dolgoznak azokkal, akik jobbkezűket használnak. Az érdekes jelenség oka mindenestre a megszokásból keresendő.

Házascélet.

Feleség: — Elvetemült ember, tudod-e, mit érdemelné Istentől...

Férj: — Jobb feleséget...

Tanácsadó

Azon előfizetőink részére, akik bármely ügyből kifolyólag tanácsra szorúlnak, ezen rovatunkban készségesen megadjuk a választ. Tekintettel arra, hogy szakértőinknek a tanácsadásért fizetnünk kell, felkérjük olvasóinkat, hogy a beküldött tanácskérő levélhez mellékeljenek 20 lejt (orvosi tanácsokért 30 lejt), könnyebbség okáért bélyegben. A tanácsadás költségeit mi nem fedezhetjük. Ha a választ levélben kívánják, ezenfelül még külön portódíj is beküldendő. Csak azokra a levelekre válaszolunk, amelyekhez a 20 lejt is csatolva van. Fenntartjuk azonban azt a jogot, hogy olyan levelekre amelyek közérdekűek, a választ lapunkban adjuk meg.

Z. F. Erdőirtás helyén, ha az éghajlat egyébként megfelel, lehet gyümölcsös telepíteni. Nagy gondot kell azonban fordítani a gyümölcsös telepítése előtt arra, hogy a talajt szakszerű kezeléssel megjavítsa. Az erdők, különösen pedig a tűlevelű erdők, helyén a föld rendszerint savanyú természetű, amit a gyümölcsfák egyáltalán nem kedvelnek. Azonban nemcsak erdőtalajokon, hanem gyepek gyümölcsösökben is előfordul, hogy a talaj nagyúrértékben savanyúvá válik. A savanyú talaj kártétele főleg a gyü-

mölcsfák fejlődésének visszaesésében és betegségekre való hajlamoságban mutatkozik. Gyümölcsös telepítése előtt tanácsos a talajt ebből a szempontból is megvizsgáltatni, de nemcsak a felső réteget, hanem az altalajt is. Előfordul ugyanis, hogy csak az altalaj savanyú természetű. A talaj savanyodása ellen méz-mútrágyázással, és megfelelő gyakori levegőztetéssel lehet védekezni. Ilyenek a gyakori kapálás, ásás és altalajporhanyítás. Friss istállótrágya, zöldtrágya kiszórása a savanyodást növeli.

K. Z. A helyesen kezelt rucatoll különösen a pihe, éppen olyan jóminőségű, mint a libatoll. Ujabbban ezért a rucát, mint tollat szolgáltató baromfit, nagyra kezdik becsülni. Németországi tapasztalatok szerint a jól ápolt rucák darabonként csaknem annyi tollat szolgáltattak, mint a libák. A rucatoll szín tekintetében is teljesen hasonlít a libatollhoz. Így tehát, ha belterjes rucatenyésztéshez akar kezdeni, ebben a tekintetben ne legyenek aggodalmi. A rucátollat éppen olyan jól tudja értékesíteni, mint a libatollat.

Laptulajdonos: Magyar Nép R. T.

Főszerkesztő: Gyallay Domokos.

Felelős szerkesztő és ügyv. igazgató:
dr. Szász Ferenc.

Minerva Rt. nyomdája Kolozsvár.

Serv. Cen. C. VI. A. Bun de imprimat.

Szerkesztői üzenet

Alább felsoroltaknak köszönhetően mondunk a bejelentett új előfizetőinknek:

B. D. Rugonfalva, Cs. I. Bőcsfalva, P. S. Mátisfalva, K. I. Agyalva, Sz. F. Dicsőszentmárton.

ELŐFIZETŐINKHEZ

Vinczeffy Sándor megbízottunk aki ezidőszert Udvarhely megyében végez lapunk érdekében munkát, a legközelebbi napokban a megyének Udvarhely és környékbeli falvait keresi fel. Felkérjük mindazon előfizetőinket, akik az említett területen laknak, hogy megbízottunk megjelenésével alkalmával szíveskedjenek a feltüntetett hátratékos összeget szűkebb körben bályszerű nyugta ellenében küldeni. Ismétellen közzöljük, hogy az előfizetőinket, akikhez nem tudunk ez alkalommal megbízottunkat küldeni, postautalványon szíveskedjenek felkérjük, hogy a feltüntetett összeget ugyanazon postautalvány felhasználásával küldjék be kiadóhivatalunkhoz.

F. L.-né Nyárádtó. Makkai Sándor: Ördögsekere c. könyv teljesén kifogyott.

B. L. Simonyifalva. Hozzárendelt levelezőlapjára két katolikus gazdasági iskola címet közöljük. Gazdasági Iskola igazgatósága Iernut (Radnót), Juhász Tárnava-Micá, a másik Targu Săucescu-en (Kézdivásárhelyen) jud. Treiscaune van. Fiát bármelyik iskolába beirathatja, mert mindkettőnél kitünő elméleti és gyakorlati kiképzést nyernek a tanulók. Kérjen tájékoztatást.

A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk: özv. F. L.-né Nyárádtó 255 (könyvek elküldve), G. Sz. D. Igazfalva 105, A. J. Tekezőpatak 155, Hitsz. Csikrákos 155, K. P. Magyarpécska 155, B. S. Facsád 155, özv. L. F.-né Magyarogorbó 155, P. I. Vajdaszentiván 150 és F. M.-né 150, H. P. Székelyvaja 150, özv. K. G.-né Mezőszentmárton 155, F. F. Marosvásárhely 155, id. B. G. Koronka 155, E. J. Érszöllős 75, özv. M. J. Szamosujvár 85, K. K. Steierdorf 155, S. T. Zernesti 155, B. I. Erőbrány 155, G. B. Csomakőrő 150 (r. 1939 IX. 1-ig, f. évre még 50 lejt kérünk).

Erdély legjobb
mezőgazdasági és közgazdasági
szaklapja a

MEZŐGAZDASÁGI SZEMLE

Mutatványszámot ingyen
küld a kiadóhivatal

Kolozsvár, Strada Baron L. Pop 5. sz.

Előfizetési díja egész évre csak 80 lei.

A jó víz jó egészség.

A nyári forróságban milyen áldás a mezei munkások számára, ha egészséges, jó vízzel üdithetik föl magukat. Néhol, főként hegyes vidékeken, Istennek ingyen való ajándékkaként buzog föl a tiszta forrásvíz a földből. Ha megfigyeljük a falvak települését, megállapíthatjuk, hogy ott vetett állandó tanyát a nép, ahol könnyen juthatott ivóvízhez. Ma az alföldi részeken is arra törekszenek, hogy mély furásokkal egészséges, tiszta vizet hozzanak föl a föld mélyéből. A nép egészsége mindjárt megjavul, ahol jó vízhez juthat. A fiatal nő is képzőn mosolyog örömeiben, hogy egészséges, friss vízzel töltheti meg a vederből edényeit.

Tanuld meg!

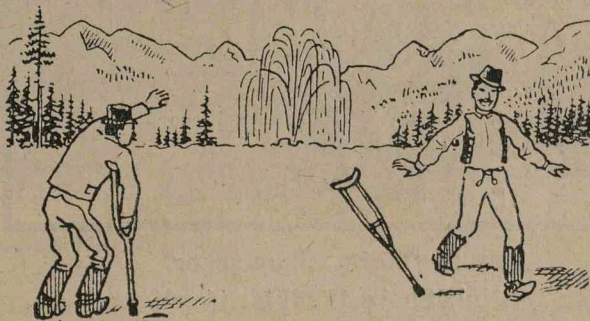
Hogyan aszaljuk a zöldpaszulyt?

A gyenge zöldpaszulyt megtisztítjuk vékonyan, felszeleteljük, forró vízben félpuhára főzzük, vékony rétegben cserényekre rakjuk és aszaljuk. A száradás ideje 3–4 óra. 100 kgr. friss paszulyból 8–10 kgr. aszalványt nyerünk. Csakis gyenge, husos, szátkátlan paszulyt aszaljunk!

A székelyföldi gyógyfürdők csodahatása.

A székelyföldi gyógyfürdöket népünk még ma sem becsüli meg eléggé és nem használja azoknak gyógyító hatását olyan mértékben, amint azok megérdemelnék. Andorko István, ojtózi előfizetőnk hiteles esetet hozott tudomásunkra arról, hogy az ojtózi kénes fürdőben egy hülés következtében teljesen nyomorék ember gyógyult meg. Előfizetőnk levélben leírja, hogy Lukács Lajos ge-

lencei földműves fia súlyos reumában szenvedett. Bajából semmi módon sem tudták gyógyítani. Lukács Lajos végül is fiát az ojtózi, kénes fürdőbe vitte, ahol hét napon át tizennégyszer megfürösztötték. A hetedik na-

pon valóságos csoda történt. A fiu fájdalmai elmultak, bénasága megszűnt és Ojtóztól Gelencéig a 30 kilométer hosszú utat gyalog tette meg. A fiu azóta is jó egészségben él.

A rendkívül érdekes eset újabb bizonyított amellet, hogy a Székelyföld gyógyfürdőinek valóban csodálatos gyógyító hatásuk van.

Már az egész világ arat,
 Őrlésre vár a sok garat.
 Nem aggódunk vihar felett,
 Mert mi nem vetettünk szelet.

Vigyázz magadra!

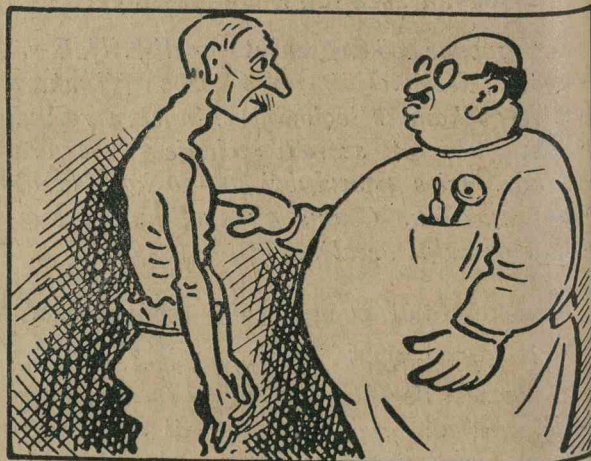
Lapulj földre villámláskor,
 S inkább ázzál fáktól távol!

Mit tegyünk lábizzadás ellen?

Akinek erősen izzad a lába, vegyen eszténként meleg lábfürdőt. Váltson gyakran harisnyát, s lehetőleg több pár lábbelit tartson, hogy azokat naponkint váltogathassa.

Lábizzadás ellen a következő szerek alkalmazhatók: 1 kanál égetett timsó és 2 kanál zsirkőpor keverék. Ezzel a porral 4–5 naponkint este hintsük be a jól megmosott lábak talpát és az ujjak közeit. Esetleg harisnyába, sőt a cipőbe is lehet kevés port szórni. Lábizzadás ellen kitünő szer a formalin. A lábvízbe tegyünk kevés formalint és abba áztatunk néhány percig a lábat. Az oldatot ne csináljuk erőse, mert a bőr felrepedezik. Ez ellen különben olyan módon is védekezünk, hogy áztatás után a lábat zsiros kenőccsel kenjük be.

Kétféle jóslat.

— Hja, kedves barátom, a tüdeje nagyon rossz állapotban van. Legjobb esetben két évig élhet el vele. A szíve azonban sokkal jobb. Azzal még tíz évig is élélhet.

Kiadja a „Magyar Nép“ Rt. Cluj, Str. Baron L. Pop 5. — Minerva Rt. nyomdája, Kolozsvár. 4167

Serv. Cenz. C. VI. A. Bun de imprimat.